भगंचमिष्टभोज्यम् ६० उत्तारव्यं शाकलं च कृष्णवर्णं दीर्घास्यं मलिनं च हीनजातिम् श्यामास्यं त्वतिस्वल्पनेत्रं युक्तं लो
शाढ्यं वहुकुशलं च शाकपराये ६१ कारागृहं च पारिखं वापसि स्थानं च सांधकारजलयुक्तम् पिशुनं धातोवंगं पाषाणो कृष्ण
पाषाणम् ६२ स्यंवोशव्य। स्वर्णं कृषिकारणरतं कृष्णनेत्रं कुवेषं गेहकृत्यसमर्थं मलिनमुखयुतं ग्राम्यवासं च दीर्घम्
दास्यातोकृत्ययुतं नखरदसुदृढत्वम्लघुवाचालसाढ्यं मिथ्यावाद्यल्पनेत्रं त्वतिरवसहितं लोहपाषाणं कृष्ण
म् ६३ कुम्भारव्यं सच्छिद्रं शूरं शास्त्रवेद्यं च तस्करम् हिंसायुक्तं तथा निंद्यं नापितं लोहकर्तृकम् ६४ कलिप्रियं पीननेत्रं व्र
णाङ्कितदेहं हच्छिरम् मध्यमोच्चं तिक्तरसं वनादिगह्वरेस्थितिं ६५ वयाजश[illegible]लं गौरं वाह्मणं गमनान्वितम् सुखान्वितं
सिद्धियुतं श्रेष्ठं देवार्चनेरतम् मध्यमोच्चं वर्तुलास्यं श्यामनेत्रं वचःप्रियम् का[illegible]रि सुगंधाढ्यं मौक्तिकानां क्रयान्वितं
म् ६७ जलवृसयुतं स्थानं श्रेष्ठवस्त्रं सुशोभनं मिष्टान्नं दुग्धसंयुक्तं विद्वोरहर्षसमन्वितम् ६८ नुसुनवारिजशकलं स्व
नेत्रं श्रेष्ठं च राज्यकार्यरतम् धर्मान्वितं [illegible] दीर्घदेहं गौरं विशालनेत्रं च ६९ स्थानं नीरसमीपे सुभगं स्वर्णस्य हारकं स्वर्ण
म् माणिक्यरत्नपण्यं वसनं श्रेष्ठं च मधुरभोक्तारम् ७० गुरुसुत्राखिलशाकलं गौरं विप्रं तपोन्वितं दीर्घवृत्तास्यं तिलयु
क्तं हस्वं विस्तीर्णनेत्रयुतम् ७१ धातोसे[illegible]जं तं स्फटिकं सिध्यर्थं भस्तुवस्त्रधरम् स्वध्यापनपठनाढं सरसं भोज्यं

र॰न॰ ४ सुगंधयुक्तंच ७२ अतवेरवारिजशकल[illegible]छदीर्घनेत्रणांकितंचकृशम् कृष्णंसपीतवर्णानिःसत्वंकपिलनेत्रंच ७३
उच्चस्थलेनिवासंवनाद्रिकूपान्वितसदुर्गाढ्यंवसनंचोर्णाद्भूतंदेहासक्तंचदुर्गन्धम् ७४ नवीशकलंकस्त्रियं।
गौरवर्णंकृशंपीननेत्रंमं[illegible]लवं[illegible]शस्त्रास्त्रभटेषग्रण्यंशिशोसेवकंनस्वतंत्रस्थितंरतीकेशं ७५ मासादि
भक्षणेरक्तंहरिद्रस्थान्वितपटः स्थाने[illegible]स्यनिकटेसांधकारंप्रकीर्तितम् ७६ अतवेदाखिलंदीर्घदेहंगोधूमव
र्णकं स्निग्धदेहंचसुमुखंभ्रूभिन्नसुरूदीर्घकं ७७ श्यामनेत्रंतिलयुतंसुच्चवस्तुप्रियंस्थलंवृक्षमूलेजलस्थंभव
द्वहस्तगोणीयुतम् ७८ इत्यातमार्गगणप्रोक्तंसूक्ष्मचन्द्रपलेखकम् गणकंगुणसंपन्नंसुंदरश्मश्रुलोचनम् ७९ चित्र
वस्तुप्रियंस्थानंपाठागारसचित्रकम् लाजावर्तंसप्तधातुचित्रवस्त्रंसुकोमलम् ८० तारिखारव्यद्दलंवैश्यंगौरांगंदी
र्घदेहकम् असतांगवृहन्नेत्रंसुंदरमार्गगामिनम् ८१ सजलंपर्वतस्थानंचारंराजगृहेस्थितिः बहुमौल्ययुतंवस्तुभोज
नेमधुरप्रियम् ८२ इतिशकलानांगुणवर्णादिस्वरूपकथनम् अथस्थानानांसंज्ञा आद्यं १ तुर्यं ४ सप्तमं ७ दिग्भि। ४
१० तेचस्यास्वताद्यंकेन्द्रसंज्ञंतदेव नेत्र २ ख ५ ष्टौ ८ लाभ ११ म्नायलाख्यंज्ञेयंविज्ञैः पणफराख्यंतदेव ८२ तृती
य ३ षष्ठा ६ द्रङ्क ९ दिनेश १२ तुल्यमापोक्लिमंजायलसंज्ञकंच विश्वादिकानांचचतुष्टयानां १३।१४।१५। १६ वतुद्दल

युतं स्याद्द्वताद्संज्ञम् ८४ आग्नेयं १ वायवं २ चाप्यं ३ पार्थिवं ४ च चतुर्थकम् चतुराष्टन्नितोज्ञेयमाद्यगेहादितत्त्वक
म् ८५ अग्निर्वायुस्तथातोयं पृथिवी च चतुष्टयम् एकैकशः कलेज्ञेयमर्पिततत्त्वं पृथक् पृथक् ८६ आद्यं १ लाभं
११ सप्तमं ७ पंचमं ५ च धर्मं ९ वित्तं २ खेंदु १० गेहं शुभं स्यात्तवन्हिं ३ तूर्यं ४ मध्यमं संप्रदिष्टं षष्टा ६ ष्टा ८ न्त्यं १२ निंदिते
वै गृहाणि ८७ विप्रा १३ स्नाप्यै पूर्वं गेहस्य चोक्ते शाक्ता १४ सार्द्धं ७ स्याद्धनां २ स्व्यं गृहस्य साक्षीज्ञेयो पंच ५ षष्ठो ६ च्चोग
हीनार्तीयस्य ३ षोडशेवं १६ सुखस्य ४ धूः ८८ पुत्रस्य ५ नंदं ९ दशमं १० रिपोश्च ६ मनुस्य ७ लाभं ११ व्ययभं च १२ मृत्योः श
रेन्दु १५ नंदस्य ९ रिपुः ६ खभस्य १० द्यूने ७ च लाभस्य ११ गजं व्ययस्य ११ ८९ क्षिप्रस्या १३ द्यं १ शाक्र १४ गेहस्य वित्तं २ यं
वैश्वाश्च नंदं ९ संख्यं नृपस्य १६ तूर्यं ४ नेयं साक्षिगेहं गृहाणां सर्वेषां स्यात्साक्षिगेहं शशेन्दुः १५ ९० प्रस्तारस्य पाकच
तुष्कं गृहाणां १।२।३।४। ज्ञेयं विज्ञैः क्रमान्महान्तं तद्वपंचादीनां वेदसंख्या ५।६।७।८ गृहाणां प्राज्ञैः प्रोक्तं तद्वनानारव्यसं
ज्ञम् ९१ नवमादिचतुष्कस्य ९।१०।११।१२ संज्ञां सुतत्त्वद्वन्द्वातदा विप्रादीनां चतुष्काणां १३।१४।१५।१६ जवाद्यानं प्र
कीर्तितम् ९२ इति श्रीसनाढ्यकुलावतंसपरमसुखोपाध्यायकृते रमलनवरत्नसंज्ञा रत्नं प्रथमं समाप्तिमगमत्॥
अथ द्वितीयं बलाबलरत्नं तस्य प्रयोजनम् शुभाशुभस्यदातारः सबलास्तत्फलप्रदाः निर्बलानिष्फलाज्ञेयास्ता

स्व॰ न॰ स्मादुक्तेयंबलाबलम् १ अग्निवाय्वोस्तथानीरभूम्योर्मिथः सौहृदंवैपरीत्यंमिथः शत्रुता अग्निभूम्योस्तथानीरवा
५ य्वोर्मिथोमध्यमंसौहृदंज्ञेयमेवंसदा २ आग्नेयादीनिखंडानित्वाग्नेयादिगृहेषुच गतानिसबलानिस्युर्मित्रगेहेतथैव
च ३ यदाशत्रुगृहेतिष्ठेद्बलंतस्यनविद्यते मध्यमाख्येगृहेखंडंबलमध्यंभवेत्तदा ४ एवंबलंखगेहस्थखंडस्यप्रथमं
ततः पंक्तिगेहैक्यभेदेनद्वितीयंबलमुच्यते ५ शकुनंप्रथमंगेहमदहाराख्यंद्वितीयकम् विजदहाराख्यंतृतीयंस्याच्चतु
र्थमवजदंस्मृतम् ६ पंचमंचमिजाजाख्यंषष्ठंहफ्तोस्यमीरितम् सप्तमंचास्महाराख्यंचक्रमभेषांचकथ्यते ७ शकु
नस्यचपंक्त्याहिकारणंनान्यदस्तिवैस्वभावेनैवतद्ज्ञेयंशकलंस्वस्यवैपृथगम् ८ अवहाराख्यंद्वितीयंतुतस्यकार
णमुच्यते एकैकशकलेचास्तितत्वानांचचतुष्टयम् ९ ऊर्ध्वादधःक्रमेणैवतत्वद्व्यादींश्चसंदवहि कश्चित्प्रकटरूपेण
गुप्तरूपेणकश्चन १० प्रकटंबिंदुरूपेणगुप्तंरेखात्मकेनच तस्मात्प्रकटतत्वस्यसंख्याकार्यामनीषिभिः ११ अवदहा
रेख्यचयेवर्णाश्चाग्न्यादिषुनियोजयेत् अकारस्यैक १ संख्यास्याद्बकारस्यद्वयंस्मृतम् १२ दकारस्यचतुष्कंच ४ ह ५
कारस्याष्ट ८ संख्यकम् एवंतत्क्रमेणैवयस्ययस्याङ्कसंमितिः १३ तदंकतत्स्यगेहेतुशकलस्यस्थितिर्भवेत् यथाल्ला
स्यानेकखंडेकेवलंबिन्दितत्वकम् १४ तस्यारोप्यकारोस्तितस्याङ्कस्त्वेकएवहि तस्मादाद्येचाबदहस्यलल्लानस्यस्थि

३ निवेदेत् १५ एवं तरीरवशाकल्ले वेदतत्वं हि दृश्यते प्रकटत्वेन नत्री[illegible]र्णाम वृहहारव्यकम् १६ वेदार्णावस्य सं
ख्यांकमेकं १ द्वयं २ ३ ब्धि ४ गजो ८ न्मितम् तेषां योगः पंचदश तस्मात्पंचदशे गृहे १७ तरीरवस्य स्थितिर्ज्ञेयम वृहहे तस्य नि
श्चितं एवं क्रमेण [illegible]षां खंडानां स्थितिं कुरु १८ यस्य न त्वं गुणं रूपं तस्यांके नैव लभ्यते शेषे गेहे च तत्खंडं जमातं षो
डशे यथा १९ अन्यत्र योजने चास्य वर्त्तते तस्यां[illegible] च रूपस्य कथने संख्यां संज्ञातस्यापि निर्णये २० एवमेव क्रमणो वि
ज्रह्व वर्णा संस्थितिः अस्मात्रिकेषु तत्त्वेषु खंडेषु सकलेषु च २१ वकारस्य द्वय २ ज्ञेयं जकारस्याद्रि ७ संज्ञकम् हकार
स्य चतुः ४ संख्या हकारस्याष्टकं स्मृतं २२ प्रकटतत्व संख्यकं तत्तुल्ये च गृहे स्थितिः षोडशाङ्काधिके लाभे षोडशशोध
येत्ततः २३ शेषाङ्क तुल्यं शकलं विज्रहे तत्र बुध्यताम् तत्वानां त्रितयं खंडे फरहारव्ये यथा खलु २४ अग्रे वो यो श्च भूमे श्चैते
षां वर्णानि कथ्यंते वकारस्य जकारस्य हकारस्येति कीर्तितम् २५ वकारस्य द्विसंख्यांकं २ जकारस्याद्रि ७ संख्यक
म् हकारस्याष्टकं ज्ञेयं योगे सप्तदश १७ स्मृतम् २६ षोडशं शोधितं तत्र शेषं स्यादेकसंख्यकम् तस्माच्च प्रथमे गेहे फरहा
विज्रहे स्थिता २७ एवं क्रमेण खंडानां सर्वेषां विज्रहे स्थितिः अंकाभावे जमातस्य गृहं तस्माच्च षोडशे २८ अन्यत्र योज
ने चास्य वर्तते कथ्यतेऽधुना कार्यार्थं वधेश्च यद्ज्ञानमस्मादेव प्रजायते २९ तृतीयपंक्तिके प्रोक्तः क्रमो रम्लानुसारतः

र॰ न॰ अक्षुदाख्यचतुर्थेस्यदापरं कथ्यतेऽधुना २० अकारस्य भवेदेकं १ वकारस्य द्वयं २ ततः जकारे ज्वलनाः ३ कांश्चैर्दका
६ रस्य चतुष्टयम् ४ २१ तेषां योगे दशांकाः १० स्युस्तदूर्ध्वं नैव लभ्यते आद्याद्दशमपर्यन्तं शकलानां क्रमं लिखेत् २२ लाभा
स्थिते प १६ पर्यन्तं खंडस्थानविधिं ध्रुवं विधिगेहात्पुनर्गण्यं लाभादीनां क्रमो भवेत् २३ लत्स्थानस्याग्नितत्वं च प्रक
टत्वेन दृश्यते तत्रैवाऽकारवर्णोस्ति तस्याङ्कश्चैकः १ एवं हि २४ तस्माद्द्वौ चाजदस्य लत्स्थानस्य निवेशनम् एवं
द्वितीये द्रुमरावयाजं च तृतीयके २५ एवं त्वत्र त्रिसंख्याकं तु स्तुतवारिजके पि च वयाजं शकुने पूर्वं वयाजं च तृती
यके २६ धृतं तु स्तुतवारिजकं नवमा [illegible] ीयके कंभुलवारिजके ऽङ्कीशे चतुः संख्या भवेत्किल २७ अंकीशेषुद्व
भूतत्वं तु यैश्चैवं तथाविधम् तस्मादंकोऽशकं तु यैर्विदीतद्भूमिसंज्ञके २८ स्थापितं नवमात्तुर्ये कंभुलवारिजकं व्यये
उकलेजन्तमे पंचसंख्यांकं दृश्यते खलु २९ पूर्वोक्ते शकुनस्यापि उच्चस्थाने व्यवस्थिते तस्मात्पंचमके गेहे उच्चायाः
स्थापने कृतम् ४० तत्तमाख्यं दलं पश्च शकुनस्यान्तरे स्थितम् तदंकं नवमाद्ग्रे चावसाने त्रयोदशे ४१ तस्मात्त्रयो ६
दशे गेहे रज्ञतमाख्यं दलं धृतम् कंभुदाखिलके षट् चाऽन्तवेरवारिजके तथा ४२ पूर्वं व्यवस्यपापृष्ठे कन्तुद्दाखि
लकं धृतम् अन्तवेरवारिजं चापि शकगेहे प्रतिष्ठितम् ४३ सप्तसंख्या च फरते तुरह खिलके तथा फरहा सप्तमे गेहे तुखुद्दा

११ न्वहूनहम १ तनोश्चावयवस्यापि सुखस्याप्यसुखस्य च जीवनस्यायुषस्यापि जन्मस्थानभवं तथा २ बलस्य का
योरम्भस्य प्रयत्नस्य सुखस्य च नम्रनीतेश्च शांतेश्च द्वेयानि प्रथमगृहात् ३ धनस्य नक्षहायस्य पार्श्वस्थमनु
जस्य च जीविकायाः सहायस्याप्याऽऽगमस्योद्यमस्य च ४ क्रयविक्रययोर्वापि प्रश्नमाहव्यवणकयोः दानकृपणा
योश्चापि प्रश्नो वाच्यो धनालयात ५ सहोदराणां बंधूनां भगिन्याः स्वप्नविद्ययोः समीपगमनस्यापि धातृशायनयोरपि
६ देहकम्पस्य धृतस्य स्वधर्माचरणस्य च देवालयादिकानां च सवाच्यः सहजालयात ७ क्षेत्राणां च गृहाणां च
स्थितेश्चापि पितुस्तथा भूगतस्य कोषस्यापि तथा जनपदस्य च ८ वृक्षादीनां रोपणस्य मृतकस्य स्थलस्य च कार्या
णां परिणामस्य प्रश्नो वाच्यः सुहृद्गृहात ९ पुत्राणां च मुदां भूतप्रेषितस्यागमस्य च स्नेहस्य क्षेमपत्रस्योदन्तस्य वास
मस्तथा १० मांगल्यस्य प्रसन्नस्याधीति कौतुकयोस्तथा शुभाशुभं च गर्भस्य शिल्पस्य सुहृदस्तथा बुद्धेः शुभाशुभं वा
पि पितृवित्तस्य चापि पतत् वस्तुनो मादकस्यापि प्रश्नो वाच्यः सुतालयात १२ रोगाणां दूषणानां च दासादीनां शु
चस्तथा गर्भच्छेदकयोश्चापि पशूनामल्पदेहिनाम १३ ऋणयाचनस्य चौरैराहृतस्य धनस्य च संतोषस्य च शत्रू
णां प्रश्नो वाच्योऽरिगृहतः १४ पत्नीनां चैव भर्तॄणां स्वीकारस्य रिपोरपि युग्मोद्यमस्य चौरस्य वातस्यागमनस्य च १५ स्थाना

र०न० कुर्यात्स्वस्वप्रश्नं शास्त्रतत्त्वज्ञः २९ कोप्यागत्य प्रश्नमेवं ब्रुवाणो मत्पुत्रस्य पश्यालकस्यार्थलाभः स्याद्यद्गेहे प्रश्नवर्गेत्वस्ति तस्मा॰
१० त्पुत्रात्स्वं ५ चैतस्य पुत्रस्य वाच्यम् ३० तस्मात्खंडात्सप्तमं पुत्रवध्वास्तत्तानीयं तस्य स्थानेसौ स्वतद्वत् तद्व्यस्य तद्धिती
यं प्रतिष्ठमेवं चाद्यात्तद्वत्तस्यैव चिंतनम् ३१ संबंधाद्धि प्रश्नगेहानि बुध्वा सर्वेषां तन्मोक्तरीत्या च तानि ब्रूयात्सर्वान्प्रश्न
जातान्सुधीमान् चैतत्स्थं स्थानं क्वापि नैवास्य चोक्तेः ३२ एवं तसीरकं प्रोक्तं साधनं पंचमं मया षष्ठं चैतत्कारणा
ख्यं प्रोच्यते पद्मनोदितम् ३३ एकस्थानस्थितं खंडं गृहे द्वित्र्यादिके पुनः स्थागतं म्लेच्छभाषायां नकारणा
ह्वयं स्मृतम् ३४ पुनरुक्तिश्च तस्यैव संज्ञा ज्ञेया स्वशास्त्रके प्रयोजनं तु तस्यैव कथ्यते पद्मनोदितम् ३५ प्रश्न
स्य शकलं यच्च पुनः स्याद्यत्र वेश्मनि तद्दर्शने फलं ज्ञेयं पूर्वोक्तेनैव वर्त्मना ३६ शुभस्थाने शुभं ज्ञेयमशुभं चा
शुभं वदेत् जिह्रस्थाने त्वशुभरमन्यत्र बहुशोभनम् ३७ विनापकरणं ज्ञात्वा कुर्यात्प्रश्नं तु योऽबुधः वृथा वाणी
भवेत्तस्य वाच्यतां याति च ध्रुवम् ३८ षड्विधं साधनं शास्त्रात्तज्ज्ञात्वा भक्तिपुरःसरम् स्ववश्यं प्रश्नसिद्धिः स्यान्नात्र का १०
यो विचारणा ३९ इति श्रीपरमसुखोपाध्यायकृते रमलनवरत्ने प्रश्नोपकरणानाम तृतीयं रत्नम् ३ ॥ अथ
प्रश्नकथनप्रकारे चतुर्थं रत्नम् प्रश्नमूलानि प्रश्नानां गेहानि कथितानि वै पूर्वं तानि प्रवक्ष्यामि दृष्ट्वा रमला ॥

११ न्यहूनहम १ तनोस्त्वादपवस्यापिसुखस्याप्यसुखस्यच जीवनस्यायुषस्त्वापिजन्मस्थानभवंतथा २ वलस्यका
र्यारम्भस्यप्रयत्नस्यसुखस्यच त्वमनीतस्त्रशंसांतेस्त्वंदेयानिप्रथमगृहात् ३ धनस्यतत्सहायस्यपार्श्वस्थमनु
जस्यचजीविकायाःसहायस्याप्यागमस्योद्यमस्यच ४ क्रयविक्रययोर्वापिप्रश्नमाद्यवणकयोःदात्वकृपण
योस्त्वापिप्रश्नोवाच्योधनालयात् ५ सहोदराणांवंधूनांभगिन्याःस्वप्नविद्ययोःसमीपगमनस्यापिधात्वृशायनेयोरपि
६ देहकम्यस्यधूतस्यस्वधर्माचरणस्यच देवालयादिकानांचसवाच्यःसहजालयात् ७ क्षेत्राणांचगृहाणांच
स्थितेस्त्वापिपितुस्तथां भूगतस्यकोषस्यापितथाजनपदस्यच ८ वृक्षादीनांरोपणस्यमृतकस्यस्थलस्यच कार्या
णांपरिणामस्यप्रश्नोवाच्यःसुहृद्गृहात् ९ पुत्राणांचसुदोङ्कूतप्रेषितस्यागमस्यच स्नेहस्यक्षेमपत्रस्यादन्तस्यवासा
मस्तथा १० मांगल्यस्यप्रसन्नस्याधीतिकौतुकयोस्तथा शुभाशुभंचगर्भस्यशिल्पस्यसुहृदस्तथा बुद्धेःशुभाशुभंवा
पिपित्रवित्तस्यचापिपत् वस्तुनोमादकस्यापिप्रश्नोवाच्यःसुतालयात् १२ रोगाणांदूषणानांचदासादीनांस्तु
चस्तथा गर्भचदकयोस्त्वापिपश्चूनामल्पदेहिनाम १३ ऋणंणयाचनस्यचौरैराहृतस्यधनस्यच संतोषस्यचशत्रु
णांप्रश्नोवाच्योऽरिगृहतः १४ पत्नीतांचेवभर्तॄणांस्वीकारस्यरिपोरपि युग्मोद्यमस्यचौरस्यवातस्यागमनस्यच १५ स्थाना

र॰ त॰ न्तरस्थिताय्यस्य जयस्य मैथुनस्य च स्वकीयपरदेशस्य सवाच्यः सप्तमालयात् १६ भयस्य मृत्योः शोकस्य चिंता-
११ याः दुःस्थितेरपि ऋणादानस्य क्लेशस्य तु नयस्यागमस्तथा १७ मीरास्तेश्च तथा नष्टधनस्य गिरिकोटयाः वद्धको-
ष्टप्रवृतेश्चाऽप्याऽऽलसस्याः ष्टमाद्गृहात् १८ धर्मस्य व्यभिचारस्यातिदूरेगमनस्य च भाग्योदयस्य दानस्य तथा च
स्वप्नविद्ययोः १९ स्वाभीष्टदेवसेवायाः यतिलस्य श्रमस्य च स्थापितस्य धनस्यापि सवाच्यो नवमाद्गृहात् २० रा-
ज्याधिकारयोः कीर्तेः श्रेष्ठत्वस्य नृपस्य च वलतंत्रोद्यमस्यापि चौषधस्य गुरोरपि २१ जनन्याश्चापि सेवायां मेघानां
मंत्रयंत्रयोः स्वज्ञानेः स्वामिनश्चापि वैद्यानां दशमाद्गृहेत् २२ मित्रस्य च मनीषायां मंत्रिणः सात्विकस्य च स्वाभीष्टलाभसि-
द्धेश्चाऽऽशायां भाग्योदयस्य च २३ श्रमात्यस्यन्यायकर्तुर्गोश्वस्य सुतेरपि सन्यासत्यस्य यः प्रश्नो वाच्यश्चैकादशालयात्
२४ व्ययाद्दुन्नतदेहानां पशूनां वंधनस्य च शत्रोः कारागृहस्यापि ऋणमोचनकस्य च २५ वंधनस्य स्वस्य पुंसोपि मुक्ते-
श्चापि व्ययस्य च वाधायां मोचनस्यापि सवाच्यो द्वादशालयात् २६ एतानि प्रश्नगेहानि ज्ञात्वा स्वस्य परस्य च अन्या- ११
न्यपि च गेहानि संवन्धाद्दूत्रायतो पुनः २७ एवं प्रश्नगृहं ज्ञात्वा पुनः प्रश्नं विचारयेत् सर्वेषां प्रश्नजालानां त्रयो भेदा भवं-
ति हि २८ स्वारिजं निगमं प्रोक्तं दासिलं चागमाभिधम् सावितं स्थिररूपं पंच भेदाः प्रश्नस्य कीर्तिताः २९ ॥

१२ एभ्यो बहिस्त्र प्रश्नानि सन्ति स्वल्पानि भूतले मुष्टिप्रश्नो मूकप्रश्नो वर्षपत्रस्य साधनम् ३० अवधेः कार्यसंसिद्धे
चौरस्य नाम साधनम् एतेषां च प्रश्नानामिन्किलावं न कारयेत् ३१ एवं ज्ञात्वा प्रश्नगेहानि पूर्वं पश्चाद्दृष्ट्वा त्वानिर्ग
मादींश्च भेदान् शुभे काले पाशकोक्षेपणीयो स्मृत्वा देवं स्वीयमाचार्यकाश्च ३२ ताभ्यां प्रस्तारकं कुर्यादिन्किलावं त
तः परम् बलाबलादिकं सर्वं ज्ञात्वा प्रश्नं विलोकयेत् ३३ तद्विधिं च प्रवक्ष्यामि येन सिद्धिर्भवेत्किल पाशकोत्थाच्च
प्रस्तारादिन्किलावाद्भवान्तथा ३४ द्वाभ्यां प्रस्तारकाभ्यां वै प्रकाराभ्यां फलं वदेत् प्रथमं पाशकोत्थाच्च प्रस्तारात्प्रश्न
निर्णये ३५ विधिं वक्ष्ये ततः पश्चादिन्किलावस्य कथ्यते प्रश्नगेहं च मुरवं स्यात्मुकरारवं चतुर्दशम् ३६ धर्माधर्मस्य वे
तारं ज्ञेयं पञ्चदशं गृहं सर्वेषां प्रश्नजालानां ज्ञेयं स्यात्तत्त्रयं किल ३७ निर्गमं यदि प्रश्नः स्यात्तदा रिजं चतुर्गृहत्रये तदा
कार्यस्य संसिद्धिं वदेद्रमालकोविदः ३८ शुभं चेत्तु स्वरूपेणाश्रमेणौवा शुभं वदेत् मारानवादिकमपि ज्ञात्वा प्रश्नं ततो
वदेत् ३९ दाखिलं चेन्न सिद्धिः स्याच्छुभे सत्यश्रमस्तथा अशुभे श्रमबाहुल्यात्कार्यसिद्धिर्न जायते ४० सावि ते कार्य
संसिद्धेराशा स्यान्न तु कार्यकृत् मुन्कलीबे चिरात्सिद्धिः पूर्णा स्याच्च शुभे यदि ४१ अशुभे चिरकालेन स्वल्पकार्यस्य सा
धनम् एवं निर्गमप्रश्नं च संविचार्य्य वदेत्फलम् ४२ प्रश्ने स्याद्दागमारवं च दाखिलं स्याद्गृहत्रये कार्यसिद्धिस्तदा ।

र.न.
१२
ह्येयाशुभे शीघ्रं श्रमं विना ४३ अशुभे श्रमबाहुल्यात् विलंबात्कार्यसिद्धिकृत् स्वारिजं चेन्न सिद्धिः स्याद् श्रमश्च शुभेस
ति ४४ असति श्रमबाहुल्यं कार्यसिद्धिर्न जायते साविते कार्यसिद्धिश्च शुभं चेत्स्याद्विलंबतः ४५ अशुभे नैव सिद्धिः
स्यान्मध्यमे स्वल्पकार्यकृत् शुभाशुभे पूर्वरूपे मुत्थशीले न सिद्धिकृत् ४६ स्थिरप्रश्ने साविते चेद्वा विलंबाभवेद्य
दि तदा कार्यस्थिरं सौख्यात् शुभे पापे च कष्टतः ४७ स्वारिजे मुत्थशीले च स्थिरकार्यस्य नाशकृत् एवं सर्वान्प्रश्नजा
लान्वदेत्प्रश्नकोविदः ४८ त्रयोऽन्योन्यविरोधिनस्तदा च कथयेत्कथम् द्वौ स्यातामेकरूपिणावेकः स्यात्पृथग्गे
वहि ४९ तदा फलं कथं वाच्यं रमले प्रश्नकोविदैः परस्परान्यरूपेषु द्वयोश्च द्वतयेषु च ५० तदा युक्तिं प्रवक्ष्यामि
पूर्वशास्त्रानुरूपतः प्रश्नगेहे च यत्खंडं तेन हन्याच्चतुर्दशम् ५१ पूर्वोक्तेनैव मार्गेण ताभ्यां जाते च खंडकम् तेन पंचद
शं हन्यादेवं यच्छकलं भवेत् ५२ स्वारिजादि स्वरूपेण निगमादि फलं वदेत् पूर्वोक्तेन प्रकारेण शकलस्य स्वभावतः
५३ शुभाशुभस्वरूपेण श्रमाच्चाश्रमतो वदेत् एवं प्रश्नगणं सर्वं कथयेदेकवर्त्मना ५४ एवं रीत्या सर्वप्रश्ना निर्विघ्ने १२
न निस्संदिग्धं ब्रूहि भो यच्छकार्ये स्वान्तरं तेसीय आचार्ये च विश्वासश्च त्वत्प्रश्नसिद्धिस्तदा स्यात् ५५ इन्कि ।
लावो न्यग्रस्तारा हि विधिं प्रश्नस्य कीर्तयेत् इन्किलावान्यग्रस्तारेति षि १५ गेहे संदेवहि ५६ जमान मेव भवति तेन ।

६ खिलकं समे ४४ नवकाऽष्टमे च नवमे चान्तवेदाखिलं स्मृतम् दशमे तरिखाज्ञेयाजमाते षोडशे तथा ४५ अन्त्यत्रये यो
जनं त्वन्तरत्नदाम्यधुना किलं वस्तूनां नामकथने चाऽकस्यानयने तथा ४६ तुरीयस्याऽजदाख्यस्याख्यवस्थ्यं यं कृता
मया पंचमं च मिजाजाख्यं क्रमं वक्ष्यामि तस्य वै ४७ ग्रहक्रमं च तस्यास्ति ऊर्ध्वाधरक्रमेण च भूमेश्चंद्रज्ञदैत्येज्या
सूर्याऽरेज्याऽऽर्किणं क्रमात् ४८ आकाशे मंडलानि स्युरूर्ध्वे मूर्ध्वं क्रमेण च ग्रहेष्वहेलमर्कस्य तस्मात्सूर्वे रविर्ध्रु
तः ४९ ततः शुक्रज्ञशीतांशुमंदजीवकुजाः क्रमात् भामस्याग्रे राहुकेतू मिजाजाख्यमेत्वयं विधिः ५० द्वे द्वे खंडे ग्रहा
णां हि स्यातां प्रकीर्तिते कब्जुदाखिलकं तु स्यान्नवारिजं च खेः स्मृतम् ५१ प्रथमं शाकुने कब्जुदाखिलं हि प्रकीर्ति
तम् तस्मान्मिजाजे प्रथमे गृहे कब्जुद्दाखिलम् ५२ रवतेते शुक्रखंडे द्वे फारहाऽनवदाखिले प्रथमे फरहा चास्ति प्र
कृते ह्यविपर्ययात् ५३ नांगीकृतं च तस्मान्नदग्रेऽन्तवदाखिलम् निवेशितं च प्रकृतेः साम्यत्वात्तदनेकधा ५४ द्वे
खंडे च बुधस्यापि जमाते ज्ञतमे तयोः जमाताख्यं प्रथमकं तस्माच्च निवेशितम् ५५ वयाजं चतरीखाख्यं शशि
नः खंडकद्वयम् वयाजं प्रथमं तस्मात्तत्रापि प्रथमे स्थितम् ५६ अंकीशाकलके खंडे रविजस्य प्रकीर्तिते शाकुने पूर्व ७
मुक्तत्वादुक्ताया प्रथमे स्थितिः ५७ लख्यानुसुद्दाखिले गुरोः खंडे प्रकीर्तिते प्रथमलख्यानशकलेन स्मान्नख्यानकं धृतम्

र॰ना॰ हुमणाचनकीरवंडेभौमस्येवप्रकीर्तितेहुमराप्रथमोक्तात्वान्निविष्ठात्रापिसारवलु ५९ तदग्रेराहुशकलंकन्तुलवारि
७ जकंधृतन् एवंदलानामष्टानास्थापनेचकृतंबुधैः एवंचापरखण्डानामष्टानांनवमगृहात ६० मिजाजपंक्त्या स्या
शकलंखंडक्रममुदीरितम् मिजाजःकार्यसिद्ध्यर्थंवासरज्ञाननिर्णये ६१ दर्पोस्यरससंख्यहेदापरंतद्विधिंबुवे
स्थापितंत्वंहितत्वेषुमुखंलल्यानकेस्थितम् ६२ तस्मादाद्येचलल्यानंधृतमन्यक्रमंशृणु वर्णाम्नायेत्वकारास्यंप्रथ
मंब्रह्मणाकृतम् ६३ अकारंचाखिलल्यानेतस्मात्पूर्वंन्निवेशितम् अंकोशंतद्वितीयेपत्कीर्तितंतद्विधिंबुवे ६४ लल्यान
स्यविरोधीदंशकलंतत्रसंस्थितम् वायोर्विन्दुश्चहुम्मायांस्थितंवर्णोवकारकम् ६५ तस्मात्तृतीयगेहेहैवहुम्मापाःस्थितिः
कृतावृयाजंतद्वैपरीत्येस्थितंगेहेचतुर्थके ६६ विरोधत्वात्तत्समीपेसर्वखंडेष्वयंविधिःकेवलेनैवतत्वेन चाग्निवायूद्न
वेनचगेहेखंडद्वयेज्ञानेनीरभूम्योविलोमतः एवंकेवलतत्वेभ्यःक्रमंखंडचतुष्टयं ६७ तत्वद्वयाभ्याममन्यस्यखंड
स्यसंस्थितिकुरु नीरभूमीस्थितेतत्वेनुसुहाखिलकेखलु तेनपंचमगेहस्थंतुसुहाखिलखंडकम् रिपुगेहेचतत्स्पर्द्धी ७
तुसुत्वारिजकस्थितिः ७० वायुभूमिजलास्यानितत्वाऽन्यतवदाखिले अतःसप्तमगेहेवैचातवेदाखिलंधृतम् अष्टमे
तद्विपर्यासंस्थितंचातवत्वारिजं वन्हेर्वायोश्चभूमेश्चफरहायांत्रितत्वकम् ७१ तस्मान्नवमकेगेहेफरहास्थाप ॥

८ नंक्तं नकीचदशमेगेहेवैपरीत्येनतत्स्थितिः ७३ तत्वेद्वेवायुभूम्योश्चकञ्जुद्दाखिलखंडके तस्मादेकादशेगेहे
खंडेकञ्जुद्दाखिलम् ७४ द्वादशेतद्विपर्यासंकञ्जुल्लवारिजकंधृतं जमातोकलकेज्ज्तमातरिखाश्चचतुष्टयम् ७५
विम्बेचतुर्दशेपंचदशेषोडशकेधृतम् एवंचहरफारूमायांपंक्त्यांज्ञेयंक्रमंबुधैः ७६ पंरंलक्षरीत्यापंक्तमोम्लेच्छैः
प्रकीर्तितः अत्रसहाख्यस्यपंक्तेश्चस्थापनेकारणंगृहे ७७ नदृष्टंनश्रुतंतस्मान्नत्त्थैवधृतंमया कारणंसप्तपंक्तीनां
कृतंपूर्वानुसारतः ७८ पुनश्चसुखबोधार्थंवालानांहिक्रमंब्रुवे शकुनस्यक्रमंपूर्वंप्रोक्तमवदहङ्क्रमम ७९ इदा
नींकथ्यतेपश्चात्सहारूमंयथाक्रमात् लत्यानं१हुमरा२तुस्तुत्तवारिजं३चवयाजकं४कञ्जुलखवारिजे५ज्ज
तमेद६चातवेखवारिजं७तथा अंकीशं८चोकलाकञ्जुद्दाखिलं१०फरहा११भिधम् ॥८१॥ तुस्तुद्दाखिल१२नकी१३चा
तवृद्दाखिलं१४तरिखा१५भिधम् जमात१६मवहेपक्त्यांक्रमेणकथितंमया ॥८२॥ फरहाचलत्याचाऽतवद्दाखिलं
चवयाजकम् तरिखाकञ्जुलवारीजंहुमराङ्कीशकौतथा ८३ तुसन्तुल्लवारिजं चोक्तेज्जनमातुस्तुद्दाखिलं अतवे
खवारिजंचैवनकीकञ्जुलद्दाखिलम् ८४ जमातेविज्हारूमायांपंक्त्यामेवंक्रमोभवेत् लत्या१हुम्राववयाजारूमंमंकीशउ
कलाभिधम् ८५ कञ्जुद्दाखिलंफरहानकीचातवद्दाखिलं तरिखातुस्तुत्तवारीजंकञ्जुलवारिजकंततः ८६ इज्जत्मातव

रन ८

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	ग्रहांकाः
१	•———	——••	•—•—	————	•—••	•——•	———•	—•——	—•——	••——	——••	•••—	•—••	—•••	—•——	••••	शकुनपंक्तिः१
२	•———	—•——	••——	——•—	•—•—	—•——	•••—	———•	•——•	—•—•	•—••	——••	•—••	—•••	••••	————	स्व१व२द४ह८ पंक्तिः२
३	••—•	•———	—•••	——•—	••••	•—•—	—•——	———•	•—•—	•——•	—•—•	——••	•••—	•—••	—•—•	————	विरज७द४ह८ पंक्तिः३
४	•———	—•——	——•—	———•	•——•	—•——	••—•	•—••	—•••	••••	••——	•—•—	—••—	••——	——••	————	स्व१वरज३द४ पंक्तिः४
५	—•—•	—•••	————	——•—	•——•	•———	—•——	•—•—	••——	••—•	—•——	••••	———•	—•••	•—••	•••—	मिजाजपंक्तिः५
६	•———	———•	—•——	——••	——••	•———	—•••	••——	••—•	—•—•	—•—•	•—•—	————	•——•	—•——	••••	हरफापंक्तिः६
७	•———	—•••	•••—	————	••—•	—•——	•—••	•——•	••——	——••	—•—•	•—•—	—•—•	———•	—•——	••••	अस्सहपंक्तिः७

स्वारीजेनुसखुद्दाखिलतजमात
केअज्जदारमस्यपंक्तेसुमो
मोयंगदितोमया ८७ कज्जु
द्दाखिलंचातवदाखिलंच
जमातकम् वयाजमुकलं
कीशहुम्माःकज्जुस्त्वारिज
म ८८ नुसखुनुस्त्वारिजफरहे
ज्जनमातारिस्वांभिधम् अंकी
शनुसखुद्दाखीलेनकीचातव
स्वारिजम ८९ पंक्तेमिंजाज
संज्ञस्यशकलानां क ॥

८ मोऽकथि लत्थानां कीशं कोहुम्बावयाजोतुसु दूदारिबलम् ९० नुसुत खारिजकं चैवातवद्दारिबलखारिजौ
फरहा च नकीकत्तुद्दारिबलं खारिजं तथा ९१ जमात मुकलेज्ज्ञ मेतरिखा चाक्षरक्रमैः लत्थानाऽतवद्दारिबलमतवे
खारिजजमात फरहाख्याः ९२ हुमरानकुस्कारबानुसुतखारिजदारिबलाभिधो क्रमशः कत्तुद्दारिबलखारिजवयाजा
ज्ञेशानि खंडकानि सुः ९३ इज्जतमातरिखावे क्रम एवमसहाख्यायां एवं पंक्तिक्रमः प्रोक्तः सप्तानां च पृथक् पृथक्
९४ प्रयोजनं च सर्वेषां पूर्वं कथितवान्किल खांडप्रस्तारके यत्र गृहे च पतितं किल ९५ शकुनादिषु पंक्तिषु तद्गृहे बा-
लवान्भवेत् द्वित्र्यादिके गृहे यत्र यदि स्यादधिकं बलम् ९६ तो चेच्छून्यवलं ज्ञेयं बलमेवं विचारयेत् दृष्टे वलं तु नी
यस्मात्तत्प्रकारोभिधीयते ९७ पश्यन्त्यऽन्योन्यखंडानि सप्तमं सप्तमं पुनः द्वादशेष्वेव गेहेषु नाऽग्रे दृष्टिः प्रवर्त्तते ९८ शु
भेन स्वेन मित्रेणा खण्डं यच्च निरीक्षितम् तत्खाण्डं बलसंयुक्तमेवं ज्ञेयं विचक्षणैः ९९ पापेन शत्रुणा वापि दृष्टं चेन्नि
र्वलं तु तत् प्रश्ने हि शकलं चेत्स्याद्बलयुक्तं च कार्यकृत् १०० निर्वलं चेन्न दा कार्यं नाशो ज्ञेयस्तदा बुधैः तस्माद्बला
वलं पूर्वं निरीक्ष्य च फलं वदेत् १ एवम्बलविचारं च रत्नं ज्ञेयं द्वितीयकम् इति श्री सनाढ्यकुलावतंस परमसुखो
पाध्यायकृते रत्नलनवरत्ने वलावलविचारो नाम द्वितीयं रत्नं समाप्तम् अथ प्रश्नोपकरणज्ञानार्थं तृतीयं रत्नं प्रार-

र॰ न॰ ९ भवेत् विनोपकरणं सर्वकार्यसिद्धिर्नजायते अतएवोपकरणं पूर्वमवश्यं च षड्विधम् १ तेषां ज्ञानं यदा नास्ति प्रश्न
स्तस्य वृथा भवेत् तेषां नामान्यहं वक्ष्ये लक्षणानि तथैव च २ मरालितं च प्रथमं २ मत्स्यदिमति जाजकम् २ नासीरकं
तृतीयं च ३ तकारं ४ चतुर्थकम् ३ इनकिलावं ५ पंचमं च षष्ठं चैव वलावलम् ६ यस्य ज्ञानं भवेदेषां प्रश्नस्तस्य ध्रु
वं भवेत् ४ सर्वेषां मूलभूतं हि पाशकं परिकीर्तितम् तदऽभावे विधिं वक्ष्ये शकलोत्पादनेऽधुना ५ श्वासं नियम्य रेखा
चतुष्कोणाकारं च कारयेत् रश्मिवत्तत्र रेखाणां समुदायं ततो लिखेत् ६ रेखाङ्कतुल्यं शकलं शकुनस्य क्रमेण च प्रथमं
स्थापयेत्तस्मात्सप्तमं च द्वितीयकम् ७ तत्सप्तमं तृतीयं तत्सप्तमं च चतुर्थकम् तेभ्यः प्रस्तारकं कुर्यात्पूर्वोक्तेनैव व
र्त्मना ८ षोडशाधिकरेखायां षोडशं शोधयेत्ततः शेषांकेनैव शकलं वै तु संख्यमुत्पादयेत् ९ प्रस्तारं पूर्ववत्कृत्वा
पाशकाऽसंभवे सति पाशके विद्यमाने तु पाशकेनैव कारयेत् १० प्रश्नार्थं पाशकं क्षिप्त्वा प्रस्तारं कारयेत्सुधीः इ
न्किलावं ततस्तस्य प्रस्तारस्य च कारयेत् ११ इन्किलावं विना प्रश्नस्तथ्यतां नैव जायते तस्मादावश्यकं कुर्यादि
न्किलावं सदा बुधैः १२ सर्वेषां संमतं श्रेष्ठं सर्वप्रश्नस्य कारणं इन्किलावं तु प्रथमं कथ्यतेऽति चमत्कृतम् १३ आद्यं तत्पंच
मं तत्ताषष्ठेन वा द्वितीयकम् तृतीयं सप्तमेनैव चतुर्थं चाष्टमेन च १४ तदुद्भवानि खंडानि चत्वार्योऽदो लिखेत्पुनः पूर्वोक्तेनैव

१२ सर्वं विलोकयेत् स्वारिजाभ्यां च तज्ज्ञानं स्वारिजे कार्यसिद्धिकृत ५७ दाखिलाभ्यां यदि भवेद्दाखिलस्यैव सिद्धिदम्
साविताभ्यां स्थिरं कार्यं स्वारिजं मुन्कलीवतः ५८ शुभे च शक्र १४ विश्वा १३ रव्ये कार्यसिद्धिस्तदा वदेत् अशुभे यदि ते
खंडे कार्याभावस्तदा खलु ५९ मध्यमे यदि ते खंडे बलाढ्ये पूर्णकार्यकृत् निर्बले स्वल्पसिद्धिः स्यादिन्किलावो
त्थमागतः ६० एवं प्रस्तारकाभ्यां च प्रश्नानां कथ्यते विधिम् पाशेत्थारिन्किलावाच्च कथितं पूर्वसम्मितम् ६१ इदानीं क
थयिष्यामि च मन्त्रं निकरं परम् गोपितं सर्वरम्लेषु मयेदं प्रकटीकृतम् ६२ प्रातरुत्थाय स्वगुरुं रम्लशास्त्रस्य या
रगः हृदि ध्यात्वा जपेन्मंत्रं ततो मनसि धारयेत् ६३ आगमिष्यन्ति प्रश्नार्थं मनुष्याः कति संख्यकाः अद्यतेषां वि
चारार्थं पाशकोऽक्षिप्यते मया ६४ प्रस्तारं पूर्ववत् कृत्वा तत्प्रश्नं विलोकयेत् प्रथमादान्पदं १६ खंडं प्रस्तारे स्वगृहे
स्थितम् ६५ विज्दहस्यक्रमेणैव गेहतुल्यजनागमः यदि तत्स्वगृहे नास्ति तदा नैवागमिष्यति ६६ एवं पूर्वं विचार्याथ
पुनरन्या विचारणा किं प्रश्नं कीदृशं तस्य कारणं भेदसंयुतम् ६७ सिद्धासिद्धयुतं सर्वं पटे निश्चिन्त्य लेखयेत् आगताश्च
णपाणीर्दक्षत्वर्थं वाभिन्नमाणिकः ६८ तदुदृशं समाश्रित्य प्रस्तारं कारयेत्सुधीः आद्यविश्वाङ्कवं खंडं शक्र १४ लाभोद्
भवं तथा ६९ अनयोर्योगतः खंडं प्रस्तारे वर्तते यदि तदा प्रष्टा पूर्णपाणी रिक्तपाणिस्ततोऽन्यथा ७० धातुमूलादिकं द्रव्यं

र॰न॰ १३ प्रष्टा किञ्चिज्ज्ञानयिष्यति पूर्वोक्तखंडेऽग्निबिंदौ वह्न्युत्थं द्रव्यमादिशेत् ७१ वायुबिंदौ श्वबीजोत्थं जलबिंदौ फलादिका।
म् धराबिंदौ स्वमूलाद्यमाकारोत्थं तु वा वदेत् ७२ द्वित्र्यादिबिंदुके मिश्रं तेनैव च वदेत्सुधीः पूर्वोक्तप्रश्नस्य विधिं वक्ष्य
मि शिष्यहिताय च ७३ लोकानां रंजनार्थाय यल्लिख्यतेऽतिचमत्कृतम् यस्य विज्ञानमात्रेण सर्वज्ञो भवति ध्रुवम् ७४ सर्वे
षां प्रश्नजालानां प्रकारं च चतुर्विधम् मनोभिप्रायं प्रथमं कारणं च द्वितीयकम् ७५ प्रश्नभेदं तृतीयं च सिद्धासिद्धं
चतुर्थकम् एतेषां साधनं वक्ष्ये साधकानां सुखावहम् ७६ चतुर्णामपि भेदानां प्रश्नगेहानि कथ्यते क्रमात्केन्द्र
स्य खण्डानि १।४।७।१०। [illegible] शकुनस्यापराणि च ७७ प्रस्तारे केन्द्रखंडानि क्रमेण कथितानि वै तथा विप्रा।
दि १३।१४।१५।१६। चत्वारि प्रस्तारस्य क्रमेण वै ७८ साक्षिभूतानि ज्ञेयानि तथा साक्ष्यपराणि च प्रस्तारे स्वस्वगेहाच्च
तं पंच ५।८।११।१४ क्रमेण च ७९ शकुनक्रमे च खंडानि केन्द्रस्यानि [illegible] चतुष्टयम् साक्षिभूतानि प्रस्तारे वि
द्यादीनि १३।१४।१५।१६। चतुष्टयम् ८० परस्परं क्रमाद्धन्याज्ज्ञातं दलचतुष्टयम् तत्क्रमेण पृथक्स्थाप्यं द्वितीयविधि १३
रुच्यते ८१ प्रस्तारे केन्द्रखंडानि १।४।७।१० तथा साक्षि ५।८।११।१४ दलानि च पूर्वे क्रमेणान्यन्न परस्परहतानि च ८२
तद्गुणानि चत्वारि पृथक्स्थानानि योजयेत् क्रमेण तेभ्यः स्वलाभिजातानि शकलानि हि ८३ तेभ्यः क्रमात्फलं वाच्यमश

कुनस्यक्रमात्रयं । शुभाशुभवशेनैवसिद्ध्यसिद्धिंक्रमाद्वदेत ८४ ततखंडंशकुनेयत्रगेहेतस्यसहायकम मनोभिप्रायं
प्रथमेद्वितीयेप्रश्नकारणम ८५ तृतीयेप्रश्नभेदःस्यात्सिद्ध्यसिद्धौचतुर्थके अनेनैवप्रकारेणमूकप्रश्नंचकारयेत।
८६ उदाहरणमेतेषामनुभूत्वाहिकथ्यते शिष्याणांसुखबोधायपरोपकारणायच ८७ आगत्यकेनचित्प्रश्नःकृ
तोभिन्नोविचार्य्यताम अभिप्रायंकारणंचभेदंसिद्धिंचतुर्थकम ८८ एकेनवाहप्रश्नेनपृथक्चत्वारिमेवदेक्षिप्त्वा
पाशाद्वयंततःकुर्यात्प्रस्तारमंडलम ८९ फरहाप्रथमस्थानेजमातंचद्वितीयके तृतीयेचचतुर्थेचकज्जुलबारिजकं
तथा ९० एवंषोडशधाप्रोक्ताः पृथक्पृथक्शाकलक्रमः चतुर्णामपिभेदानांद्वेद्वेखंडेप्रवर्त्तते ९१ तथाद्वेद्वेसाक्षिभूतेपूर्वंच
कथितंमया अभिप्रायगृहेचाद्यंलब्धानेशकुनक्रमात ९२ तस्यसाक्षिविम्बखंडंप्रस्तारेफरहाभिधम ÷ तयोर्घातेस
मुत्पन्नंकज्जुलखारिज ÷ संज्ञकम ९३ पुनर्द्वितीयशाकलेनप्रस्तारेप्रथमेगृहेफरहा ÷ स्यंतथासाक्षि
प्रस्तारेपंचमेन ÷ की ९४ तयोर्घातेसमुत्पन्नमिज्जतमाः ÷ शाकलेखलुकज्जुलखारिजे ÷ ज्जतमाभ्यां ÷ जा
नंतुसुलदाखिलम ९५ शाकुनस्यक्रमेतस्यस्थितिरेकादशगृहे अभिप्रायस्यतद्वयंगृहेचैकादशा
भिधम लाभादीनांविचारोहिवर्त्ततेत्वयिमानसे इत्यनेकारणस्यापिकथयिष्येउदाहृतिम ९६ ॥

र.न.
१४

काम्यास्यगृहंतुर्यंशकुनस्यजमानःकम् लस्थानंतस्यसाक्षीस्यात्प्रस्तारेशक्र१४खंडके ९८ तयोर्घातात्समुत्पन्नं।
लस्थानंःशकलंतथा पुनर्द्वितीयंप्रस्तारेसुरवेदकंतुलसवारिजम् ९९ साक्षिखंडंचप्रस्तारेलस्थानंचाष्टमेगृहे
तयोर्घातात्समुत्पन्नंवयाजंःशकलंततः १०० लस्थानात्स्व वयाजाभ्यांजातंकंतुलसवारिजमःशकुनस्यक्रमेणैवतु
स्यगेहंतृतीयकम् १०१ भ्रात्रादीनांचतद्वज्ञेयंसमीपगमनस्यच तस्मात्तत्कारणेनापिलाभादीनांच चिंतनम् १०२ इदानीं
प्रश्नभेदस्योदाहृतिचवदाम्यहम् गृहभेदस्यशकुनेनगा ७ मकीशःसंज्ञकम् १०३ प्रस्तारस्यपंचदशेसाक्षिकंतुद्वा।
खिलम्ःतयोर्घातेसमुत्पन्नंहुम्माःस्वमद्लंतथा ४ पुनर्द्वितीयप्रस्तारेतुसुद्वाखिलःसप्तमं प्रस्तारेसाक्षिखंडंचला
भेतुसुद्वाखिलं ५ तयोर्घातात्समुत्पन्नंशकलंतुजमानःकम् हुम्माजमानयोर्घातेजातंहुम्मास्वःखंडकम् ६॥
शकुनस्यक्रमेगेहेत्वष्टमेसंस्थितंकिल तस्मात्मीरासकादीनांभेदस्त्वप्येववर्तते इदानींसिद्धसिद्धोश्चोदाहरणंविलि
ख्यते सिद्धसिद्धोर्गृहंत्वष्टं ७ शकुनेतुसुतवारिजम् ८ लस्थानंःसाक्षिभूतंचप्रस्तारेषोडशेगृहे तयोर्घातात्स १४
मुत्पन्नंखंडंहुम्माःभिधानकम् ९ पुनर्द्वितीयप्रस्तारेदशमेवजमानःकम् साक्षिखंडंचलस्थानंप्रस्तारेत्विन्द्र
१४संज्ञके १० तयोर्घातात्समुत्पन्नंखंडंलस्थानःसंज्ञकम् हुम्मालस्थानयोर्घातेजातंतुसुःतवारिजं ११ स्वस्वखं

सौम्यत्वात्कार्यसिद्धिस्तु जायते परंतु शकुने चास्य गेहमाकाश १० संज्ञकम् १२ तस्मान्नृपसहायेन कार्यसिद्धिर्भवेत्किल
१५ एवं चतुर्विधं ज्ञानं सर्वेषां प्रश्नके स्थितम् १३ कथितं मे सुशिष्याणां हिताय च परस्य वै दुर्जनाय न दातव्यमिदं रम्लेषु
दुर्लभम् १४ बुद्ध्येवं तत्वप्रश्नं सर्वेसु विद्वन्मेशान पुत्रानेकमार्गेणा सर्वान् अन्याश्चैव रम्लशास्त्रे ऽतिगोप्यं तस्माद्रक्ष्य
दुर्जनेभ्यः सदैव १५ एवं सामान्यतः प्रोक्तं सर्वगेहस्थं सुनिश्चितम् यद्यद्गृहे विशेषं च तत्तद्गृहे ऽधुना ब्रुवे १६ आद्यगेहे विशेषे
णाचायुषो लिख्यते ऽधुना मम आयुः कतिशेषं च प्रश्ने त्वेवंविधे सति १७ प्रस्तारे प्रथमे गेहे खंडे तेन चतुर्थकम् गुणयेद्यात्म
मुत्पन्नं तस्माज्ज्ञेयं फलं बुधैः १८ दाखिले बहुरायुः स्यात्साविते च ततो ऽल्पकम् मुन्कलीबे ततो ऽल्पस्वखारिजे चा ऽ
तिस्वल्पकं १९ शुभे चेत्सुखपूर्वं च पापे दुःखेन जीवनं तस्याङ्कं च वदिष्यामि यथोचुर्यवनाः पुरा २० पूर्वोत्पन्नं च
पत्रखंडं प्रस्तारे यद्गृहे स्थितम् विज्दहस्य क्रमेणैतस्य यदंकं तत्र वर्णते २१ तदंकं चायुषो ज्ञेयं रम्लशास्त्रेषु गोपितम्
मया प्रकाशितं त्वद्य सर्वेषां च हिताय वै २२ दाखिलादिक्रमेणैव वर्षमासादिषक्रमम् दिनं चैव विजानीयादुत्प
न्नशकलात्तया २३ उत्पन्नशकलं नास्ति प्रस्तारे चेन्न दायदि विज्दहे स्वगृहस्याङ्कं विज्ञेयं प्रश्नकोविदैः २४ अंकार्थं च
वदिष्यामि च कोष्ठं सुखाय वै विज्दहस्य क्रमेणैव खंडले ख्यं च षोडशं २५ तदर्धस्याद्दाखिले द्व्यंकमात्षोडशकोष्ठकं

र.न. म एकादिप्रथमं कोष्ठे
१५ षोडशाङ्कांल्लिखेद्बुधः
२६ द्वितीयादिषु कोष्ठेषु
क्रमं चैव वदाम्यहं ततत्कृ
द्वाङ्कयोर्योगेङ्केयत्प्रथि
मकोष्ठके तमारभ्यैका
द्यङ्काच षोडशसु लिखे
द्बुधः एवं षोडशकोष्ठे
षु लेख्यान्यङ्कानि ता
न्यपि २८ ॥ लिख्य
ते चात्र शिष्याणां त्वर्थे ।

१	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
२	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
४	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
५	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६
६	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१
७	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७
८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
९	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२
१०	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१
११	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७०
१२	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२
१३	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४
१४	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००	१०१	१०२	१०३	१०४	१०५	१०६	१०७
१५	१०६	१०७	१०८	१०९	११०	१११	११२	११३	११४	११५	११६	११७	११८	११९	१२०	१२१
१६	१२१	१२२	१२३	१२४	१२५	१२६	१२७	१२८	१२९	१३०	१३१	१३२	१३३	१३४	१३५	१३६

सम्यग्धितायचैशेषां पुषश्च विज्ञानमेवं ज्ञेयं सदा बुधैः २९ धनभावे विशेषश्च कथ्यते यवनोदितम् द्वयोः पुरुषयोर्म
ध्ये कस्य स्याद्बहुलं धनम् ३० एतद्विचारे प्रस्तारं कृत्वा प्रश्नं विलोकयेत् मुख्यस्य प्रथमं गेहं तत्संयंधाद्द्वितीयकं ३१ द्व
योर्गेहाच्च यद्गेहं द्वितीयं तद्धनस्य च दाखिलं साधितं सौम्यं यस्य गेहे धनाख्यके ३२ तस्यैव द्रव्यं बहुलं द्वयोः साम्ये स
मं धनम् खारिजे त्वशुभे ज्ञेयं धनं नास्तीति निश्चितम् ३३ शुभे तु खारिजे स्वल्पं धनं तस्य विनिर्दिशेत् शुभाशुभे मुत्का
ली विज्ञेयं स्वल्पाल्पकं धनम् ३४ संख्यायाः क्रियते प्रश्नः प्रस्तारं च विलोकयेत् विज्जहस्य स्वगेहे चेत्तत्खंडे वेद्दृश्यते
यदि ३५ तस्याङ्कं कर्णमार्गेण चैकेयात्त्वं मनीषिभिः तदंकतुल्यं द्रव्यस्य प्रमाणं कथयेद्बुधः ३६ वराटकात्सुवर्णात्सु
द्रापर्यन्तं कथयेद्बुधः एकादिकोटिपर्यन्तं संख्या पात्रानुसारतः द्विव्यादि स्वगृहे चेत्स्यात्तदा तेषां च योग कृत तदंका
नां च तत्संख्यां वदेद्बुद्ध्यनुसारतः ३८ एवं संख्या च सर्वेषां विज्ञेया प्रश्नकोविदैः प्रस्तारे पादखंडानां विज्जहस्य गृहे यदि ३९

द्व्यादीनां संख्याज्ञानार्थं शकलानां प्रथमादिगृहे स्थकानां क्रमः ॥	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	१	३	६	१०	१५	२१	२८	३६	४५	५५	६६	७८	९१	१०५	१२०	१३६

स्थितिर्न स्यात्तदा वाच्यः संख्याऽभावस्त
दा बुधैः गृहे तृतीये स्वप्नस्य फलं वक्ष्ये वि
शेषतः ४० प्रस्तारस्य तृतीये तु खंडं चेच्छकु

र.न. नक्रमे तत्तृतीयंहतं ताभ्यामुत्पन्नंयद्भवेत्किल ४१ तेनप्रस्तारकेखंडंप्रथमंचनियोजयेत् ताभ्यांजातेशुभंखंडंता
१६ दृशंजातेशुभंवदेत् ४२ अशुभेत्वशुभंस्वप्नफलंमध्येचमध्यमं ततखंडवशातःस्वप्नभेदंसर्वंवदेद्बुधः ४३ अधुनातुर्यगेहस्य
विशेषंतद्वदाम्यहम् काचित्स्त्रीमांसमागत्यब्रूतेप्रश्नंविचारय ४४ भर्तारमन्यमिच्छामिपूर्वंशुभ्रंद्वितीयकंमरा
मायकः प्रथमंगेहंतद्वत्तुस्वचतुर्थकम् ४५ दशमंगंतुकामस्यगेहंवाच्यंविचक्षणैः स्त्रियःखंडस्यपद्योगाच्छु ।
भंखंडंचजायते ४६ सचेज्ज्ञेयःशुभोभर्ताद्वयोःसाम्यबलाधिकात् एवंचपुरुषस्यापिविवाहेसन्नतुर्ययोः ४७ अस्मि
न्भूमितलेद्रव्यमस्तिनास्तिविचारय चतुर्थेरिपुखंडेनगुणांमेडुकलाभिधम् ४८ अथवाराशिवलंखंडपदाद्द्रव्यंहि
वर्त्तते यदिस्यात्तुत्कलीवसतदापिवर्ततेधनम् ४९ परंतुस्वल्पकंज्ञेयमन्यथानास्तिनिश्चितम् द्रव्यमस्तितस्करस्यांदिशि
भूमिविचारतः ५० संभारिवितस्यस्थानस्यचतुर्भागंचकल्पयेत् चतुरस्रस्यमध्येतुरेखकार्याप्रयत्नतः ५१ तिर्यगूर्ध्वस्व १६
रूपेणचतुर्भागंचजायते पूर्वाभिमुखकेवामपूर्वेदक्षेचदक्षिणम् ५२ पूर्वादधउत्तरंचदक्षिणाच्चापिपश्चिमः रमा
लंपातयेत्तत्रप्रस्तारंकारयेद्बुधः ५३ तुर्यगेहस्यखंडस्यदिशायांद्रव्यमादिशेत् एवंपुनःपुनःकुर्याद्यावत्स्याद्धस्त
मात्रकम् ५४ स्थलंतावत्प्रकर्त्तव्यमगाधंचविचारयेत् अवहस्तकमेणैवरेखाविंदोश्चसंख्यया ५५ रेखायाहि।

र.त. रेखाणांतुद्वयंग्रात्यंविंदूनामेकमेवच एवंसंख्यैकयकंकार्यंत्रिभिः शेषंचकारयेत् एकशेषेस्वकीयस्यद्विशेषे।
१८ चसमीपकः त्रिशेषेदूरदेशीयः संबंधाच्चपरस्थितः १९६ तस्करःपुरमध्यस्थोवहिस्थोवाविचारयेत् आद्यचतु
र्थयोश्चैकंसप्तमाष्टमयोस्तथा १९७ द्वाभ्यामेकंचकर्तव्यंतच्चराखिलसाधितम् ग्राममध्येस्थितश्चौरः खरिजेचवहि
र्गतः मुक्तलीविचग्रामस्थःपरन्तुगमनोद्यतः स्वकीयानांसमीपानांमध्येचौरस्वकोभवेत् १९८ इतिप्रश्नेकृतेतत्
त्ररमलंचविलोकयेत् अष्टमंद्वादशंवापिशक्रं १४ पंचदशंतथा २०० एतेषांशकलानांचपूर्वस्थानेषुयानिच
स्नूनेरेखानितेभ्यस्वकुर्यादेकंचखंडकम् २०१ प्रस्तारेयत्रपतंतिप्रथमादिगृहेषुच फलंतदनुसारेण।।
तस्करस्यानुवर्ण्यते २०२ प्रथमेचस्वकीयस्यस्वगृहेएवतिष्ठति द्वितीयेगृहसंबंधी तृतीयेबांधवादयः३
सुहृद्भ्रातृभगिन्यश्चाथवातेषांगृहेस्थितः चतुर्थेपितुरेवंचपूर्वसंबन्धतोवदेत् ४ सएवतस्करोज्ञेयोऽथवा १८
तेषांगृहेवदेत् पितुःपितामहस्यापिकृषिकारस्यवैगृहे ५ कुग्रामवासिनामेवतस्करःस्याच्चतुर्थके दूतानांप्रे
मपात्राणांवेश्यानांनृत्यकारिणाम् ६ कलावतांचगुणिनांगृहेचौरोस्तिपंचमे दासदासीसेवकानांषष्ठेचौरोस्ति
निश्चितम् ७ दायादानांचनारीणांचौरःस्यात्सप्तमेगृहे इंद्रजालकृतांवृत्तिंसतांमार्गस्यघातिनाम् ८ प्रेतकर्मकृतां ॥

र.त. नक्रमे तन्तृतीयं हतं ताभ्यां समुत्पन्नं यद्भवेत्किल ४१ तेन प्रस्तारके खंडं प्रथमं च नियोजयेत् ताभ्यां जाते शुभं खंडं ता-
१६ ज्ञाते शुभं वरेत् ४२ अशुभेत्वशुभं स्वप्नफलं मध्ये च मध्यमं तत्खंडवशतः स्वप्नभेदं सर्वं वदेद्बुधः ४३ अधुना तु यं गेहस्य
विशेषतद्वदाम्यहम् काचित्स्त्री मां समागत्य ब्रूते प्रश्नं विचार्य ४४ मनोरमन्यमिच्छामि पूर्वं शुभ्रं द्वितीयकम् रा-
मायकः प्रथमं गेहं तद्भं तु स्व चतुर्थकम् ४५ दशमं गेतु कामस्य गेहं वाच्यं विचक्षणैः स्त्रियः खंडस्य पद्योगात्कु ।
मं खंडं च जायते ४६ स चेत्त्रयः शुभो भर्ता द्वयोः साम्यबलाधिकात् एवं च पुरुषस्यापि विवाहे सम्मतुर्ययोः ४७ अस्मि-
न्भूमितले द्रव्यमस्ति नास्ति विचार्य चतुर्थे रिपुखंडे न गुणं मे तु कलाभिधम् ४८ अथवा राशिखिलं खंडं पदार्द्धं ब्रूहि
वर्तते यदि स्यान्मुत्कलीं बसतदापि वर्तते धनम् ४९ परं तु स्वल्पकं ज्ञेयमन्यथा नास्ति निश्चितम् द्रव्यमस्ति तस्य कस्यां दिशि
ब्रूहि विचारतः ५० संभाविततस्य स्थानस्य चतुर्भागं च कल्पयेत् चतुरस्रस्य मध्ये तु खेटकार्यं प्रयत्नतः ५१ तिर्यगूर्द्ध्वस्व- १६
रूपेण चतुर्भागं च जायते पूर्वाभिमुखके वामे पूर्वं दक्षे च दक्षिणम् ५२ पूर्वोत्तरधउत्तरं च दक्षिणाच्चापि पश्चिमः रमा-
लं पातयेत्तत्र प्रस्तारं कारयेद्बुधः ५३ तुर्ये गेहस्य खंडस्य दिशायां द्रव्यमादिशेत् एवं पुनः पुनः कुर्याद्यावत्स्या द्वल-
मात्रकम् ५४ स्थलं तावत्प्रजातेन मगाधं च विचारयेत् अवहस्यक्रमेणैव रेखा विंदोश्च संख्यया ५५ रेखा पाद्वि।

गुणं ग्रासमेवं संख्यां च कारयेत् तुर्यखंडस्य तत्तुल्यम् गार्धं कथयेत्सुधीः ५५ अंगुल्याद्यस्तपर्यंतं सवृद्धयां तं विचा
रयेत् एवं भूस्थितद्रव्यस्य प्रकारः कथितो मया ५६ इदानीं पंचमे गेहे प्रश्नं वक्ष्ये विशेषतः केनागत्य कृतः प्रश्नः संतानं मे भ
विष्यति ५७ तदा प्रस्तारकं कार्यं तस्मात्सर्वं विलोकयेत् आद्य १ पंचम ५ योर्योगात् षष्ठ ६ सप्तम ७ योस्तथा ५८ अनयोर्यो
गतः खंडं शुभदाखिलकं भवेत् तदा संतानकं वाच्यं भविष्यति न संशयः ५९ अशुभे दाखिले भूत्वा शीघ्रमेव मरिष्यति
सा विते मुत्कलीवे च शुभे चेत् चिरकालतः ६० अशुभे मुत्कलीवे च गर्भपातो भवेद्ध्रुवम् अन्यथा चेन्न दातस्यात्संता
नं तस्य निश्चितम् ६१ कति संख्यान्यपत्यानि प्रश्ने त्वेवं कृते सति आद्य सप्तम योर्योगात् खंडं तस्माद्विचारयेत् सूर्ये
खंडे च चत्वारि षट् शुक्रस्य प्रकीर्तितम् बुधे द्वयं शशी पंच शनेरेकं प्रकीर्तितम् गुरोस्त्रयं कुजे वेदाः राहुकेत्वोः श्रुति
र्भवेत् एवं संख्यात्र कथिता पुनरग्रे च कथ्यते ६२ महिलायां यासु गर्भोऽस्ति नास्ति वेति विचार्य तद्दृष्टांशं समाश्रित्य प्रस्ता
रकं कारयेद्बुधः शकलं संचयेद्विद्वान् आद्य सप्तम योगतः दाखिले सा विते वापि जाते गर्भोऽस्ति निश्चितम् खारिजे नैव गर्भो

अथाधच	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
क्रमिदम्	२९	२०	२५	३०	१९	२१	२२	२८	२६	२७	१८	२३	१७	१६	२४	१५

ऽस्ति मुत्कलीवे तदा वदेत् किं वा षष्ठा
द्य योर्योगात्पूर्वोक्तं च फलं वदेत् गर्भे

स्व
१७ श्चेज्जायते पुत्रः कन्या वेति विचारयेत् सप्तमाद्यम्भवं खंडं पंचमस्थेन योजयेत् पुमांश्चेज्जायते पुत्रो योषित्कन्या च जा
यते क्लीवे च जायते कन्या क्लीवेऽन्यो विधिरुच्यते ६८ उभौ पूर्वोद्भवौ खंडौ पंचमं शाकलं तथा त्रयं नपुंसकं चैव पु
नरुक्तं च पार्थिवे ६९ तदा नपुंसकः पुत्रो जायते नात्र संशयः पंचमस्थं तु शकलं यत्संख्यं पुनरागतम् ७० संता
नं तत्समं वाच्यमग्निवाय्वोः सुतः खलु आप्ये कन्या गर्भपातः पार्थिवे चेच्छुभं यदि ७१ वन्ध्यान्वितं तदा कन्या पृथ्वी
मेतं विचारयेत् ॥ न चेत्तत्पुनरुक्तं स्यात्तदान्यो विधिरुच्यते ७२ पंचमस्थस्य खंडस्याऽवद्देहे यद्गृहे स्थितिः प्रत्ययेयं
च मं स्थानं तस्माद्यत्तत्संख्यकं भवेत् तस्यापत्यानि तावंति भवेयुर्नात्र संशयः दिवाबली भवेद्राशिः खंडं चेद्दिवसे जनिः
निशाबली तदा रात्रौ संध्यायां संध्ययोर्द्वयोः नवमस्थस्य खंडस्य राशौ लग्नं वदेत्किल ७५ आत्मजश्चिरजीवी वा स्वल्पजी
वी भविष्यति पंचमात्सप्तमं खंडं शुभं चेच्चिरजीवनः ७६ यदि चेत्तद्भवं खंडं प्रस्तारे शुभगेहगम् अशुभे चेदल्पजीवी म ७
ध्यमध्यं विनिर्दिशेत् ७७ धनाढ्यो वा दरिद्रो वा सुतः स्यात्कीदृशो मम तदा तु शाकलं कार्यं पञ्चमाष्टमयोगतः ७८ तेनपं
चदशं हन्यात् खंडं सौम्यं यदा भवेत् तदा पुत्रो धनाढ्यः स्यान्मध्यमेऽल्पधनी भवेत् ७९ अशुभे च दरिद्री स्यात्सं
ख्यां तस्यापि पूर्ववत् एवं पंचमगेहे तु विशेषो मे प्रकीर्तितः ८० गृहे षष्ठे विशेषं यत्कथयाम्यधुना किल ॥

१९ रोगिणः प्रथमं गेहं षष्ठं रोगस्य निश्चितम् ८१ चतुर्थमौषधस्यापि वैद्यस्य दशमं स्मृतम् द्वितीयं दशमं स्थानमौषधा।
स्यापि कुत्र चित् ८२ आरोग्यस्यैकादशं च द्वादशं दीर्घरोगकम् प्रथमादि गृहे सौम्यं शकलं च भवेद्यदि ८३ तस्य त
स्य शुभं वाच्यमशुभेत्वन्यथा वदेत् एवं सामान्यतः प्रोक्तं विशेषं च वदाम्यहम् ८४ रोगस्थं खवारिजं सौम्यं किंवा सुतल्की
दकं शुभम् रोगमुक्तिस्तदा शीघ्रं सुखेन कथितं बुधैः ८५ अशुभे तत्पदि स्यातां कष्टाञ्चैव विलंबतः दाखिले सावि
तेवाऽ्थ रोगमुक्तिर्न जायते ८६ आग्नेयादीनि खंडानि षष्ठस्थानगतानि च पित्तवातकफोद्भूतमजीर्णजनितं तथा
८७ अथवा पार्थिवे ज्ञेयं रुधिरास्थिविकारजम् त्वगस्थ्यन्तगतं वापि क्षतं ज्ञेयं तु निश्चितम् ८८ रोगिणो मरणं जीव
नं वदेत्याद्यशत्रुवशातो १। हहियदूलम् तद्भवेच्छनिदलं बुधस्य वा रोगिणो मरणमेव निश्चितम् ८९ अन्यखेट
शकलं हि तत्र चेज्जीवनं भवति रोगिणो ध्रुवम् एवमाश्च १ मनुजे नरः संगुणं खंडकं फलमवेहि पूर्ववत् ९० सप्त।
मत्तगृहे चौरप्रश्नं वक्ष्ये विशेषतः हुमरानकीचशकले स्यातां प्रस्तारके न चेत् १ न चौरेण हृतं द्रव्यं तद्द्रव्यं तस्य वै।
पक्षनि अथवा कञ्जुलखवारिजमनवेरवारिजं तथा २ प्रस्तारे नाश्रितं द्रव्यं न चौरेण हृतं वदेत् अन्यथा च हृतं द्रव्यं ज्ञेयं
प्रश्नार्थकोविदैः ३ स्वकीयः परकीयो वा चौरः प्रश्ने कृते सति प्रस्तारे सर्वखंडानां रेखानां बिंदुनां तथा ॥ ९४ ॥

ग

र.त. रेखाणांतुद्वयंग्राह्यंविंदूनामेकमेवच एवंसंख्यैकयकंकार्यंत्रिभिःशेषंचकारयेत् एकशेषेस्वकीयस्यद्विशेषे।
१८ चसमीपकः त्रिशेषेदूरदेशीयः संबंधाच्चपरस्थितः १६ तस्करःपुरमध्यस्थोवहिस्थोवाविचारयेत् आद्यचतु
र्थयोश्चैवंकंसप्तमा७म्बरयोस्तथा १७ द्वाभ्यामेकंचकर्तव्यंतत्त्वराखिलसाधितम् ग्राममध्येस्थितश्चौरः खारिजेचवहि
र्गतः मुत्कलीविचयामस्थः परन्तुगमनोद्यतः स्वकीयानांसमीपानांमध्येचौरश्चकोभवेत् १९ इतिप्रश्नेकृतेतत
त्रमलंचविलोकयेत् अष्टमंद्वादशंवापिशङ्कं१४ पंचदशंतथा २० एतेषांशकलानांचपूर्वस्थानेषुयानिच
ऊनेरेखानितेभ्यश्चकुर्यादेकंचखंडकम् २१ प्रस्तारेयत्रपततिप्रथमादिगृहेषुच फलंतदनुसारेण।
तस्करस्यानुवर्ण्यते २२ प्रथमेचस्वकीयश्चस्वगृहेवतिष्ठति द्वितीयेगृहसंबंधीतृतीयेबांधवादयः ३
सुहृद्भ्रातृभगिन्यश्चाथवातेषांगृहेस्थितः चतुर्थेपितुरेवंचपूर्वसंबन्धिनोवदेत् ४ सएवतस्करोह्ययोऽथवा १८
तेषांगृहेवदेत् पितुःपितामहस्यापिकृषिकारस्यवैगृहे ५ कुग्रामवासिनामेवतस्करःस्याच्चतुर्थके दूतानांप्रे
मपात्राणांवेश्यानांनृत्यकारिणाम् ६ कलावतांचगुणिनांगृहेचौरोस्तिपंचमे दासदासीसेवकानांषष्ठेचौरोस्ति
निश्चितम् ७ दायादानांचनारीणांचौरःस्यात्सप्तमेगृहे इंद्रजालकृतांवृत्तिसतांमार्गस्थघातिनाम् ८ प्रेतकर्मकृतां ॥

वापिगृहेचौरोऽष्टमेगृहे मार्गस्थानांतपस्वीनांनवमेचाऽतिथिगृहे ९ राज्ञांवाम्रेष्टपुंसांचत्वधिकारवतांख १० भे
मित्राणांचतथामानांचौरस्त्वेकादशेगृहे १० कारागृहस्थितानांचलोकजागृतिकारिणां नीचानांचगृहेचौरोवि।
ज्ञातद्वादशेगृहे ११ त्रयोदशादिगेहेषु चतुर्ष्वपिगतेषुच ततोतिदूरेचौरस्तुगतोदेशान्तरेयदि १२ तच्चेत्प्रस्तारके
नांकितदाज्ञेयंकथयेद्बुधैः शकुनस्यक्रमेतस्यगेहाङ्कैर्विचक्षणैः १३ दूरदेशेगतश्चौरः समीपेवास्थितोयदि
नवमेखारिजंचेत्स्यात्तदादूरगतोभवेत १४ खारिजेचतृतीयेस्यात्तदानिकटदेशगः उभयत्रखारिजंवापिवल्ला
धिकंयात्फलंवदेत १५ द्वयोश्चखारिजाभावेस्वग्रामेएवतिष्ठति कस्यांदिशिगतश्चौरः प्रस्तारेदशमेगृहे १६ शकलं
यद्दिशिस्थंचतद्दिशंचगतंवदेत तस्करस्यगृहद्वारंनवमाच्छकलाद्वदेत १७ कतिदूरेस्थितश्चौरएवंप्रश्नेकृतेसति
दूरदेशेसमीपेवापूर्वोक्तशकलस्यच १८ विज्ञहस्तगृहस्याङ्कतुल्यमध्वप्रमाणकम क्रोशादियोजनान्तंचस्वबु
द्धेः कल्पनाद्वदेत १९ चौरधनिकयोर्ग्राममध्येकतिग्रामगृहाणिच इतिप्रश्नेकृतेतत्रमलंचविलोकयेत २० प्रस्तारेपंच
मेषष्ठनवमेसप्तमेस्थिताः शकलानामङ्कहीनंसंख्यांकुर्यात्तयोरेखयोः २१ तदेकंपंचमस्थस्यखडसाङ्केनभाज
येत शेषाङ्कतुल्यग्रामाश्चगृहाणिधनिचौरयोः २२ ग्रामगृहस्यमध्येस्ति निकटेग्राममकेवदेत दूरदेशेचनगरेत।

योग्रेयुतिं वदाम्यहम् २३ वन्ही ३ रसाग्निश्चंद्र १ ३६ श्चपंचमूर्नेन्द व १५ स्तथा शून्यनेत्र शशांकश्च १२० चंद्रपंचश
र १५५१ स्तथा २४ रसवन्ही ३६ तथा नागलोचनश्च २८ दश १० स्तथायं चाब्धियो ४५ ऽष्टसप्त ७८ द्वासि २१ पंचदश
स्तथा १५ २४ रसः ६ षट्रस ६६ संख्या च चंद्रनंदादि ९१ खंडकात अंकाश्च कथिताः खा १० ष्ट ८ नगा ७ नामंकसंयुतिः
२६ प्रस्तार शकलानां च तथायं चाष्टखंडयोः अंकयोगेन भक्तश्चेच्छेषं ग्राम गृहाणि च २७ धनितस्करयोर्मध्ये चा
नंरं ग्राम गेहयोः चौरस्य कीदृशं रूपमेवं प्रश्ने कृते सति २८ सप्तमं शकलं यत्र चाऽवृह स्य गृहे स्थितम् तत्तुल्य गेहेम
स्तोरे शकलस्य स्वरूपतः २९ चौरस्य सर्वभेदांश्च कथयेत्पूर्वमीरितान् ज्ञाति वर्णाकृति रश्म्यादि स्वभावो न्यानि नि
दिश्येत् ३० खंडस्य सदृशं सर्वं कथयेत्प्रश्नकोविदः चौराहृत स्य द्रव्यस्य प्राप्तिश्चैव भविष्यति ३१ इति प्रश्ने कृते ख
डं धनलाभोद्भवं कुरु आद्यशंकोद्भवं खंडमनयोर्योगतो दलम् ३२ शारिलं वा वयाजं स्यात्तदा शीघ्रं हि लभ्यते अ
न्यथा नैव लाभः स्यादुक्तलात् समे १५ भवेत् ३३ अथवा शुभदा खेलं सावितं वा द्वितीयके तदा सर्वधनप्राप्तिरशुभे १९
ऽद्धं च लभ्यते ३४ मुक्तलीवे शुभेष्वेवमशुभे खारिजे न हि द्वितीये चाष्टमे खंडे खारिजे च पराभवेत् ३५ चौरस्यापि
पि च गेहाच्च धनमन्यत्र गच्छति एवं चौरस्य प्रश्नं मे कथितं सप्तमे गृहे ३६ अनेनैव प्रकारेण स्वर्णाकर्तृन्निरीक्षयेत्

न्निरीक्षयेत्तु नरेशो ग्रामे गृहेषु च ३७ भौमस्य शक्रलाभ्यां च अस्ति नास्ति विलोकयेत् शेषं च चौरवह्न्यं सर्वं नि
श्चित्य संवदेत् ३८ अधुनाऽष्टमभावस्य फलं वक्ष्ये विशेषतः ऋणमुक्तिर्भवेद्वापि वृद्धिः किं वा भविष्यति ३९ इ
ति प्रश्ने च प्रथमे कलुहारि विलम्बकम् द्वितीये तत्र दारवोलमष्टमे पुनरुक्तकम् ४० ऋणमुक्तिस्तदा वाच्या शी
घ्रमेव भविष्यति स्वामिजं चेत् द्वितीये स्यादष्टमे शुभसंज्ञकम् ४१ किंचित्कालविलंबेन ऋणमुक्तिर्भवेद्ध्रुवं आद्येहुम्नाधनेष्ट्री
शाक्तनीये चाकलाक्रमात् ऋणमुक्तिस्तदानस्यादृद्धिर्वोत्तरोत्तरम् ४२ नवमे भवने सम्यक् विशेषेन वदाम्य
हम् विदेशस्थो हि पुरुषो जीवितो वा मृतोऽपि वा ४३ प्रथमातिथि १५ पर्यन्तं शून्यानां गणनां कुर्याद्दिदंता ३२ धि
कं शून्यं जीवितं निश्चितं वदेत् ४४ दंताद्ऽल्पे मृतं ज्ञेयं परदे ३२ तुल्येऽतिकष्टितम् परिणामे सुखं ज्ञेयमाद्ये सौम्येऽन्य
थाऽन्यथा ४५ दशमास्य गृहे किंचिद्विशेषेन वदाम्यहम् द्वयोर्विवादिनो मध्ये मुख्यस्य प्रथमे गृहम् सप्तमं च द्वि
तीयस्य राज्ञश्च दशमं स्मृतम् दशाम प्रथमाभ्यां च योगे चेज्ज्ञायते शुभम् ४७ तदा मुख्यस्य विजयस्त्वन्यथा तु परस्य हि
सप्तमाम्बरयोर्योगे ज्ञेयमेवं परस्य हि ४८ द्वयोः साम्ये द्वयोः संधिरथवा वलवज्जयः अथवा प्रथमे सौम्ये तदा मुख्यो
जयी भवेत् ४९ सप्तमे च शुभे खंडे प्रस्तारे त्वपराजयी द्वयोः साम्ये च संधिः स्याद्द्वयोः पापे पराजयः ५० यस्य धन गृहे खं

रं.तं. ड्रंखारिजंचयदाभवेत् तस्यैवधनहानिःस्याद्धाखिरेलाभकृद्भवेत् ५१ संबंधाद्व्ययखंडस्यपस्ययोगेशुभंभवेत्
२० सद्दापात्तस्यचज्ञेयंवादिनोजयनिश्चितम् ५२ मयाद्यभुक्तंनोवेद्याकिंभुक्तमितिपृच्छति दशमेपापखंडेचेच्छत्रुगे
हेभवेद्यदि ५३ तदान्नभोजनंत्वेयंत्वन्यथाचेत्सुभोजनम् दशमेवह्निखंडेचेद्वह्निगेहेपुनस्तथा ५४ तदाद्युकेवलंभुक्तो
मेसंवंशर्करादिकम् तदेववायुगेहेचपुनरुक्तंयदाभवेत् ५५ मिष्टेनमिश्रितंगव्यंदधिदुग्धादिभोजनम् आप्यफला
दिकंचैवमिष्टान्नसहितंभुजि ५६ पार्थिवेरूक्षचूर्णंचमिष्टान्नेनैवमिश्रितम् ख्यपूपमिष्टमिश्रावाभुक्तोस्यात्वारपट्टि
का ५७ एवंवाय्वादिशकलेपुनर्वन्ह्यादिकेगृहे तेनैवमिश्रितंज्ञेयंद्विव्याद्योतनथैवच ५८ नचेत्तत्पुनरुक्तंस्यात्तदातस्यं
दविरवः यस्यतत्वस्यतन्मिश्रंभोजनंचविनिर्दिशेत् ५९ धीरंचेदिज्ञतमारवस्थेनदासर्वरसान्वितम् विचित्रंभोजनं
चैववत्तव्यंदैवविदिना ६० सूर्यस्यशकलेखस्थेकटुकंतिलसंयुतम् व्यंजनंचवदेन्नोज्यंचंद्रस्यलवणान्वितम् ६१
शाल्योदनंचभौमस्यतिक्तंचणकसंयुतम् बुधस्यमुद्गसहितंमिश्रितंमिश्रितेरसैः ६२ गुरोर्गोधूमसहितंमधुरेणस २०
मन्वितं भृगोर्यवादिसहितमम्लेनापिसमन्वितम् ६३ शनेर्माषादिकंचैवकषायरससंयुतं राहुकेत्वोरपितथाभोजनं
कथयेद्बुधः ६४ लाभालयेविशेषंयत्कथ्यतेतन्मयाधुना ममाशापूर्णतांयातिकस्माच्चतद्वदाशुभे ६५ आद्याद्या

भाद्देकखंडं तथैकुर्याच्छन्नाद्यखंडकस्तुनश्च ॥ताभ्यांसाधयेदेकखंडंप्रस्तारेचेत्पूर्णकामस्तदास्यात् ६६ नोचेद्दासा
पूर्णतांनैवयातितत्प्रस्तारेयत्रगेहेस्थितंचेत् आशाद्वेयातस्यभावस्यचूनंसाम्यासोम्यैज्ञापतांतनथैव ६७ द्वा
दशेवंधमासेचविशेषंकथ्यतेधुना खारिजेवंधमुक्तिः स्याद्द्वादशेशाखिलेनतु ६८ साचितेचचिरान्मुक्तिरत्यं
तंभयसंयुतम् मोचनंमुत्कलीवेचपुनर्वन्धश्चसंभवेत् ६९ चतुर्थेव्ययेखारिजंपंचचंद्रे १५ भवेद्दुत्काकावंधमुक्ति
श्चनस्यात् स्थलेनस्थितिः पूर्वकेचान्यदेशेगमस्तस्यमृत्युर्भवेद्वेयमेवम् ७० एवंद्वादशभावेषुविशेषः कथि॥
तोनया अन्यान्यपिचसर्वाणिसामान्येनैववर्त्मना ७१ इतिश्रीसनाढ्यकुलावतंसपरमसुखोपाध्यायकृतेरम्ल
नवरत्नेप्रश्नकथनंनामचतुर्थरत्नंसमाप्तम् ४ अथपंचमंरत्नम् ॥ तत्रप्रश्नावधेर्ज्ञानम् ॥ प्रश्नेगेहेचयत्खंडंविज्रदेहे
स्वगृहेभवेत् तस्यतदासमेकालेकार्यसिद्धिर्भवेद्ध्रुवम् १ तेषामङ्कान्प्रवक्ष्यामिविजदेहस्यानुसारतः ॥ फरहाया
एक १ संख्यास्यात्तल्ल्यानस्यत्रयं ३ स्मृतम् २ अतबदाखिलेषट्कं ६ वयाजेदश १० संख्यकम् तखिलायांपंचदश
१५ कजुल्खारिजकेततः ३ एकविंशति २१ संख्याचहुम्रायावसुनेत्रकम् २८ रसत्रिंशक ३६ मर्द्दाग्रोशराब्धि ४५
नुस्सुतखारिजे ४ पंचपंचाश ५५ दुल्काणामिज्जत्माषष्टिषड् ६६ युता नुस्त्रहाखिलकेऽष्टाद्रि ७८ चौतखारिजेत ।

र.न.
२१

तः ५ चेद्गृनेद ८१ मितंनक्षांपंचोत्तरशतं १०५ तथाविंशोत्तरशतं १२० कक्षुद्दाखिलेचजमातके ६ षट्त्रींन्दु १३६ प्रमि
तांकार्यसिद्धौसंख्याविनिर्दिशेत ततखंडं पुनरुक्तंस्यात्प्रस्तारेयत्रकुत्रचित ७ गतेशोध्यंयुतंगम्येगृह्णांकंचावधिंव
देत द्वित्र्यादिकेगृहेचैवपुनरुक्तंयदाभवेत ८ तदासर्वस्यगेहांकं शोध्यंयोज्यंचतत्स्फुटम प्रश्नगेहस्यशकलंस्व
गृहेनास्तिचेत्कथम कार्यावधेश्चविज्ञानंतदान्योविधिरुच्यते प्रश्नस्यशकलंनास्तिविज्ञहेस्वगृहेयदातदाचा
पुष्पकेचक्रेपूर्वोक्तप्रश्नखंडकम यत्रस्यात्तदधःप्रश्नतुल्येकोष्टेनिवेशितान ११ अंकानपश्येत्कार्येसिद्धावधे
श्चप्रतिपादकान तत्रवास्यैवकासंज्ञाविधिनस्यवदाम्यहं १२ षोडशशकलंपूर्वंचतुष्केचोन्महान्तके पुनरु
क्तंभवेतच्चदिनसंख्यावदेद्बुधः १३ पंचमादिचतुष्केचदमातारव्यंभवेद्यदि तदातत्सप्तकंज्ञेयंपरमत्वेप्रश्नकोवि
दैः १४ नवमादित्रितीयेचमुतवद्भवेत्किल तदातत्तुल्यमासाश्चज्ञेयाःकार्यस्यसिद्धये १५ विंशत्यादिकचतुष्के। २१

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	गृह्णाति
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	शकलानि
१	३	६	१०	१५	२१	२८	३६	४५	५५	६६	७८	९१	१०५	१२०	१३६	अवध्यंका

चजवादातारव्यसंज्ञकेत
दावर्षंविजानीयादेवंज्ञे
पंविचक्षणैः ॥ १६ ॥

पुनरुक्तं च प्रस्तारे गृहे नैव प्रजायते तदा संभावितं वाच्यं स्वबुद्धेश्च बलादपि १७ दिनादीनां च नियमं सर्वत्र न भवेद्ध्रुव
म् पलादिकं च विज्ञेयं संभाव्यं स्वबलादपि १८ आसन्नप्रसवादौ तु क्रमेणाकथयेत्सुधीः विपलानि पलानि स्युर्घ
टिका प्रहरास्तथा १९ वदेद्बुध्यनुसारेण यथासंभावनादिकम् वर्षप्रश्ने कृते वर्षे ऋतौ तत्र वदेद्बुधः २० घट्यां मुहू
र्तके चापि प्रहरादिवसास्तथा वदेत्संभावनां ज्ञात्वा स्वबुद्धेश्च विकल्पनात् २१ दिवसादिक्रमस्थाने विप
लादि वदेद्बुधः एवं कालस्य विज्ञानं जातेतत्रापि [illegible] २२ पूर्वभागे च मध्ये च लन्त्ये सिद्धिश्च जायते तदर्थं तु
न्महाद्वान्तस्य चाद्गृहे वेदपंक्तिकम् २३ अग्निस्थाने शून्यरूपं च येषां खंडानां तान्यहं हस्य क्रमेण अष्टौ लेख्यं च
पि वाय्वादिभागेतान्येवं वै चालिखेत्तत्क्रमेण २४ एवमष्टाष्टखंडस्य पंक्तिं लिखेद्द्वादशसंख्यानि तेषां क्रमेणाद्यवे

१	२	३	४	५	६	७	८	शक अ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	आकाश
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	वायुः
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	जलम्
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	पृथिवी

लस्थानात् हृमरावर्या जाभिधाङ्कोशका उन्महांताश्च शुद्धाः क्र
मात् २५ प्रस्तारे प्रथमे गेहे जमातं च भवेद्यदि रुद्धः प्रस्तारको ज्ञेयस्त
स्मात्प्रश्नं न कारयेत् २६ पुनः प्रस्तारकं कार्यं प्रश्नार्थं च विचक्षणैः त
चेच्च तिथिगेहे १५ स्याद्रुद्धः प्रस्तारकस्तदा २७ तस्योद्घाटनं वक्ष्येस्म

र.त. न्यार्थे च विवस्वतोः विनाशून्यं न तसिद्धिः स्यात्सूक्ष्मप्रश्नस्य तद्विदाम् २९ ततउद्घाटनं वक्ष्ये भूतादिज्ञानसिद्धये आद्यन्तयोर
२२ शाभ्यां चतुर्थं शकाङ्गं वतथा सप्तपंचदशाभ्यां च दशमात्षोडशात्तथा तदुद्भवानि चत्वारि तेभ्यः प्रस्तारकं कुरु ३० शून्य
लाभो भवेत्तत्र तस्मात्तो च विचारयेत् पुनस्तत्रजमातं चेन्नरान्यो विधिरुच्यते ३१ लब्ध्वाहुताव यथा जारख्याङ्कीशानां।
च चतुष्टयम् क्रमेणोद्घाटितस्याद्यः खंडकैर्योजयेत्सुधीः ३२ चत्वार्युत्पाद्य खंडानि तेभ्यः प्रस्तारकं लिखेत् शून्य
लाभो भवत्येव तस्मात्तो च विचारयेत् ३३ प्रस्तारे तिथि १५ खंडे द्वितये शून्यलभेयतस्त्रापि तच्छून्यं तिथि १५ गेहा।
त्क्रमशश्चोत्पत्ति मार्गेण ३४ चाल्यक्रममभिधास्ये येनज्ञानं स्फुटितिसंभवति तिथिगेहे यत्रैव शून्यं वा ख्वादिकेतु
तत्रैव ३५ विश्व चतुर्दशखंडे शून्यं चेद्याति तत्तथनवमं विश्व १३ चेद्यदिनंदे ९ दशमे १० तत्रैव शून्यकं याति ३६
नवमे ९ चेत्प्रथमाद्वे १ द्वितीयके २ तत्र शून्यकं यातः दशमे चेद्यदि सहजे ३ सुखे ४ च तत्रैव शून्यकं यातः ३७ श
क्रगेहे यदायाति लाभे ११ वेद्वादशे १२ पि वा तत्रैव यदि शून्यं चेत्तदा तत्रैव गच्छति ३८ लाभे ११ चेत्पंचमे ५ षष्टे ६ २२
तत्र शून्यं भवेद्यदि तत्रैव याति तच्छून्यं गृहे वै द्वादशे यदि ३९ तदा च सप्तमे मृत्यौ ८ तत्रैव यदि खं लभेत् तत्रैव
याति तच्छून्यमेतच्छून्यस्य चालनम् ४० एवं तिथिगृहाच्छून्यं द्वितीयं चालयेद्बुधः प्रथमाष्टमयोर्मध्ये तत्र यत्र स्थि

२३ रंभवेत ४१ प्रश्नेष्वेतद्विसाध्यः स्मात्त्रयं कालचतुष्टयम भूतंभविष्यंवर्तमानमाकस्मिकचतुष्टयम ४२ प्रश्ना
द्भ स्यैवसिद्धस्यकुर्याज्ज्ञागत्रयंबुधः प्रथमंवर्तमानंचभविष्यंचद्वितीयकम ४३ आकस्मिकंतृतीयंचत्र्येवंज्ञेयं
विचक्षणैः एवंभागत्रयाणांचसंज्ञाप्रोक्तापुरातनैः ४४ उन्महानात्रयंपंक्तयोचपत्रपंक्तयोचयद्गृहे शकलंसाक्षिसं
ज्ञंस्यात्तद्गृहंपूर्वपंक्तिके ४५ आकस्मिकंफलंज्ञेयंस्वपंक्तयापृष्ठकेगृहे भूतकालस्यविज्ञानंस्वाग्रेचवर्तमानकम
४६ स्वाधः पंक्तयास्वगेहेचभविष्यस्यफलंवदेत शुभंयत्रगतेखंडंतत्रसिद्धिर्भवेद्ध्रुवम आद्यस्याकस्मिकंतुर्यपं
क्तौज्ञेयमनीषिभिः तुर्यपंक्तेर्भविष्यंयत्पंक्तौवैप्रथमाद्वदेत ४७ पंक्त्यादेर्भूतकालंचशकलाद्दृष्टमाद्वदेत वर्तमानंतृ
ष्टमस्यप्रथमाच्छकलाद्वदेत ४९ एवंज्ञातेकार्यसिद्धिः कस्मिन्वारेभविष्यति मिजाजेस्वगृहेचैवप्रस्तारेशकलंभवे
त ५० तस्यैववासरेसिद्धिर्वलाद्विव्यादिकेसति नोचेत्प्रश्नगृहस्यैवशकलाद्वार निर्णयः ५१ इतिश्रीसनाढ्यकु
लावतंसपरमसुखोपाध्यायकृतेरमलनवरत्नेप्रश्नावधिकथनंनामपंचमंरत्नम ५ अथषष्ठरत्नेमुष्टिगुप्तवस्तुकथनं
पूर्वेवनुनिश्चयंकृत्वामुष्टयांवस्त्वस्तिनास्तिवा प्रकारंतस्यवक्ष्यामियेनज्ञानंभवेत्किल १ हुम्मानकीचप्रस्तारेयदि
स्यानांनराध्रुवम मुष्ट्यांवस्त्वस्तितन्मध्यादेकंचेदपिवर्तते २ द्वयोनोस्तीतिप्रस्तारेभूत्यंमुष्टिंवदेत्ततः अथवातवहु

र.न. स्थानेमुष्ट्यांवस्तुकोदंवकम् ३ चतुर्थेरिपुगेहेचदाखिलंसावितंयदि तदापिमुष्ट्यांवक्तव्यंवस्त्वस्तिचमतांतरे ४
२३ मनुष्याणांबहूनांचकस्यमुष्ट्यांहिवर्त्तते तदर्थंचमनुष्याणांस्वाग्रेपंक्तिंनिवेशयेत् ५ परन्तुदशसंख्यैवदशा
धिकंयभवेद्यदि दशाधिकमनुष्याणामन्यापंक्तिंचकारयेत् ६ तदर्थंपाशकंक्षिप्त्वापुनःप्रस्तारमाचरेत् सप्तमेशक
लंयत्स्यात्संख्यांतस्यचकारयेत् ७ अष्टमेदस्यमतेनैवशून्यानांचतदाबुधैः नवमेदाखिलंखंडेसावितंवाभवेद्यदि ८
तदातदङ्कसंख्यांचस्वीयदक्षकराद्वदेत् यस्योपरिसमाप्तिःस्यान्मुष्टिमान्सपुमान्भवेत् ९ नवमेखारिजंखंडमु
त्कलीवंभवेद्यदि तदावामकराद्देयंतदङ्कंप्रश्नकोविदैः १० कस्यांमुष्ट्यांधृतंवस्तुप्रश्नएवंकृतेसति दाखिलंसा
वितंषष्ठेनवमेपंचमेदले ११ तदातुदक्षिणाहस्तेवदेन्मुष्टिगतंवसु खारिजेमुत्कलीवेचवाममुष्ट्यांचनिश्चित
म् १२ विरोधेतत्रचान्योन्यंवलमुक्ताद्वदेत्तदा अथवापंचषष्ठाभ्यांखंडाभ्यांशकलंकुरु १३ तद्वशेनवदेन्मु २३
ष्टिंवामांदक्षांयथाक्रमम् पुनश्चवस्तुकथनेप्रकारंचब्रवीम्यहम् १४ कठिनंचमृदुत्वंचप्रथमाच्छकलाद्वदेत्।
द्वितीयशकलाद्वर्णस्वरूपंचतृतीयतः १५ दीर्घवृत्तादिकंस्थानंचतुर्थेशकलाद्वदेत् मौल्यंचपंचमात्षष्ठात्कुरु
स्वादांश्चचिंतयेत् १६ पोषणस्यनिमित्तंचयोगायोगंचसप्तमे संख्यांचसप्तमस्यैवपुनरुक्तिवशाद्वदेत् ॥ १७ ॥

अष्टमात्तस्यद्रव्यस्यशत्रुत्वंचवदेत्सुधीः नंदात्पूर्णांखंडितंचदशमात्स्वादएवच १८ निर्माणादीश्वलाभाच्चधातुमूला
दिकंव्ययात् अष्टमादपिविज्ञेयंधातुमूलादिकंतथा १९ पद्वेदेष्वेनखंडेनतस्मात्खंडाच्चसप्तमं निरीक्ष्यतत्त
दार्थंवावदेत्संभावनावलात् २० द्वयोश्चेवपदार्थस्यविरुधत्वेत्वसंभवे खंडाभ्यांतद्द्वयाभ्यांचकुर्यात्तस्यफ
लंवदेत् २१ विशेषंखंडयोगेनकथ्यतेपूर्वसंमतम् वन्हिखंडंद्वितीयेस्याद्वर्णकांतियुतंवदेत् २२ प्रथमेज
लखंडस्याच्चूलभृत्कंदुकादिकं मुष्टयांवदेद्धातुद्रव्यंप्रसदृशंदृढसूत्रवत् २३ वयाजंचतृतीयेस्यादन्तःशून्यं
तदावदेत् सरंध्रंवस्तुवक्रव्यंतरीखंत्रिरनवे५स्थितम् २४ अथवात्कोणचित्राढ्यंसूक्ष्मचिन्हमथापिवा नकीफल
हेतत्रस्येत्रिकोणंछिद्रसंयुतम् तृतीयेप्रथमेवोल्काविस्त्रवल्कलवेष्टितम् २६ नवमेवायुखंडंचवस्तुलोमान्वितंव
देत् इंद्र१४खंडेयदोल्काचेदग्निदग्धंवदेत्तदा २७ एवंमुष्टयाहिवस्तूनांप्रकारःकथितोमया कथयामिचतस्यार्थे।
खंडानांलक्षणानिच २८ लत्द्यानसुद्दाखीलंचानवेदाविलंतथा वयाजेज्जनमाफर्हीमृदुखंडानिसंनिहि २९ नकी
चानवरवारीजंजमानहुमराभिधम तुसुतुल्लवारिजंकञ्जुद्दाषिलंचकठोरकम ३ चंकीशंचोकलाकञ्जुल्लवारिजंचत
रीयकम मिश्रिंतशकलंत्तेयंकोमलंचकठोरकम ३१ पीतंरक्तंस्यात्तुलत्द्यानखंडंपीतश्यामंचातवरवारिजंस्यात् श्वे

रत॰ २४ तप्स्यामंकज्जुलेशखिलंचश्वेतंकुंसंकज्जुलेखवारिजंस्यात् ३२ अंकोशंकृष्णवर्णोस्यात्दुकलास्यामवर्णिका वया
जंश्वेतवर्णोस्यान्नोधूमाभंजमातकम् ३३ हुमरारक्तवर्णंचपीतंतुस्तुतस्वारिजम् इज्जत्माहरितंप्रोक्तंश्यामंतुस्तुहा
खिलम् ३४ पीतश्वेतंश्यामयुतंफरहाखंदलंभवेत् श्वेतंचहरितश्यामंचातन्हाषिलसंज्ञकम् ३५ पीतंचहरि
तप्स्यामंनकीरवंडंप्रकीर्तितं हरितंचतथाश्वेतंश्यामंचतरिखाभिधम् ३६ दीर्घंच १ वर्तुलं २ दीर्घं ३ चतुरस्रंस
दीर्घकं ४ वर्तुलं ५ वर्तुलं ६ स्मस्त्र ७ वर्तुलं ८ दीर्घविस्तारम् ३७ दीर्घं १० विस्तीर्णदीर्घं ११ चदीर्घं १२ विस्तीर्णदीर्घकं
१३ वर्तुलं १४ वर्तुलं १५ दीर्घविस्तीर्णं १६ लत्यमादितः ३८ लत्यातुस्तुतवारिजंचतथाचातनवारिजम् नगरार
एयपोर्वासंतरिखाक्षषिवर्तमनि ३९ स्वर्णरोप्यापर्णोश्चचकज्जुहाखिलजमातकम् अंकीशंचित्रहज्जायामि।
ज्जत्माचस्मृताबुधैः ४० वनग्रामेनकीचातनवदाखिलंवनहसके आरामेपाठशालायांतुस्तुहाखिलसंज्ञकं
४१ सेत्रारामप्रवाहेचवयाजंवनपर्वते कज्जुलवारिजंनृत्यारामेचफरहास्मृता ४२ अंधकारान्वितंस्थानेतुकला २४
याः प्रकीर्तितम् हिंसागारेशास्त्रवैद्येस्थानेचहुमरास्मके ४३ लत्यातुस्तुतवारिजंचतुस्तुहाखिलकंतथा अतिमो
ल्यपुतंज्ञेयंमध्यमोल्यंवयाजकम् ४४ उकलातरिखाकज्जुहाखिलंचसमोल्यकं नकीचातनवरवारीजंकज्जु।

लवारिजजमातकेंऽथकीशंमोल्पहीनंच फरहाहुमरातथा इज्जत्मातवदाखीलेस्वल्पमौलेप्रकीर्तिते ४६ अग्निवाय्वो।
अथखंडानिस्वल्पभारयुतानिच जलभूम्योश्चखंडानि गुरुत्वानि विनिर्दिशेत ४७ लह्यानुस्तुतवारीजं कञ्जुलवारिजकं
तथा अतवेखारिजंहेतुः पोषणेचान्यपुष्टके ४८ लह्यानंफरहोऽङ्कोचहुमरानुस्तुतवारिज अतवेद्वौनकीज्जत्मावे
कान्येचयुताःस्मृताः ४९ खारिजाणामग्निधातुः पाषाणांचजमातके अथकीशंचोकलेकञ्जुहाखिलेचरिपुःस्मृतम
५० फरहाहुमरेज्जत्माचातवेदाखिलेरिपुः आधारःशेषखंडानांजलंशत्रुःप्रकीर्तितम ५१ उकलेज्जतमाखंडेनक
द्वौचजमातकम एतानिपूर्णखंडानि खंडितान्यपराणिच ५२ लह्याकञ्जुलवारीजंनुस्तुतवा
रिजकंतथा अतवेखारिजाणांचकटुतीक्ष्णारसःस्मृतः ५३ हुमराफरहाचैवज्जतमातवदाखिलम मिष्टाम्लेचव
याजारव्यंक्षारंतिक्तंतरीखकम ५४ जमातमुकलाख्यंचकञ्जुहाखिलकंतथा मिष्टान्नंचरसंक्षारंमिष्टंनस्तुदाखिल
म ५५ अमतक्षारंनकीखंडंद्वयंचयमनोतमैः अथकीशंचनिकृष्टाम्लंरसंचपरिकीर्तितम ५६ लह्याकञ्जुलवारीजंनु
स्तुतवारिजकंतथा अतवेखारिजंहेतुनिर्माणस्यप्रकीर्तितम ५७ कञ्जुहाखिलजमातेचत्वङ्गीशंभूमिशिल्पकम
[illegible]वानिखंडकान्यत्रशिल्पस्याकारणंस्मृतम ५८ धातुमूलंचधातुचमूलंजीवंचमूलकम मूलेजीवंचमूलंचथा

र॰नं॰ २५

≐	÷	÷	≣	÷	÷	≡	≐	≡	≐	⩦	⫶	÷	⫶	⫶	⫶	
मृदु	कठिन	कठिन मृदु	कठिन	मृदु	कठिन मृदु	कठिन मृदु	कठिन	मृदु	कठिन	मृदु	कठिन	कठिन	मृदु	मृदु	कठिन मृदु	१
पीतरक्त	श्वेत श्याम	श्वेतकृष्ण	श्वेत	श्यामपीत श्वेत	श्याम	कृष्ण	रक्त	श्वेत	पीत	श्याम	पीतश्याम	पीतश्याम हरित	श्वेतहरित श्याम	हरित	हरिश्वेत श्याम	२
दीर्घ	वर्तुल	दीर्घ	चतुरस्र दीर्घ	वर्तुल	वर्तुल	[illegible]	वर्तुल	विस्तीर्ण दीर्घ	दीर्घ	विस्तीर्ण दीर्घ	दीर्घ	विस्तीर्ण दीर्घ	वर्तुल	वर्तुल	विस्तीर्ण दीर्घ	३
नगरवन	स्वर्णरौप्या पण	पर्वत वन	स्वर्णरौप्या पण	आरामनृ नागम	स्थानसं प्रकार	स्वर्णरौप्या पण	हिंगुलमृ [illegible]	सेव्याराम [illegible]	नगर वन	आरामपा नागार	नगर वन	वनग्राम	वनक्षेत्र	चित्रापण	कुट्टिमा [illegible]	४
अतिमौल्य	मौल्यहीन	मौल्यहीन	मौल्यहीन	अल्पमौल्य	मौल्यसहित	निर्मौल्य	अल्पमौल्य	मध्यमौल्य	अतिमौल्य	अतिमौल्य	मौल्यहीन	मौल्यहीन	स्वल्पमौल्य	अल्पमौल्य	मौल्यसहित	५
लघु	गुरु	लघु	गुरु	लघु	गुरु	लघु	गुरु	लघु	गुरु	लघु	गुरु	लघु	लघु	गुरु	गुरु	६
एक	युत	युत	युत	एक	एक	युत	एक	युत	एक	युत	एक	एक	एक	एक	युत	७
अग्नि	पाषाण	अग्नि	पाषाण	आधार	पाषाण	पाषाण	आधार	जल	अग्नि	जल	अग्नि	जल	आधार	आधार	जल	८
खंडित	पूर्ण	खंडित	पूर्ण	खंडित	पूर्ण	खंडित	खंडित	खंडित	पूर्ण	पूर्ण	खंडित	खंडित	खंडित	पूर्ण	खंडित	९
तीक्ष्णकटु	मिष्टाम्ल	तीक्ष्णकटु	मिष्टाम्ल	मिष्टान्न	मिष्टाम्ल	तिक्तशाम्ल	मिष्टाम्ल	क्षार	तीक्ष्णकटु	क्षारमिष्ट	तीक्ष्णकटु	असत क्षार	मिष्टान्न	मिष्टाम्ल	तिक्त	१०
निर्माण	भूशिल्प	निर्माण	भूशिल्प	शिल्प	शिल्पहेतु	भूशिल्प	शिल्पहेतु	शिल्पहेतु	निर्माण	शिल्पहेतु	निर्माण	शिल्पहेतु	शिल्पहेतु	शिल्पहेतु	शिल्पहेतु	११
धातु	मूल	धातु	मूल	जीव	मूल	मूल	जीव	मूल	धातु	मूल	धातु	मूल	जीव	जीव	मूल	१२

म५९ मूलंजी
वंतथाजीवंमू
लंचैवक्रमेणवै
लत्यादिशकल
नांचप्रोक्तंपूर्वा।
नुसारतः ६०
वंप्रोक्तंसुष्टिप्र
श्नस्यसम्यक्भे
देर्युक्तंपूर्वशास्त्रा २५
नुसारात्दैवज्ञा
नांचातिसन्मा।

२५ नहेतुलोकानांवैरज्ञनार्थंनिरूक्तम् २६ इतिश्रीसनाढ्यकुलावतंशपरमसुखोपाध्यायकृतेरत्नवत्सेमुष्टिप्रश्न
कथनंनामषष्ठंरत्नम् ६ अथसप्तमंरत्नम् मूकप्रश्नकथनम् आद्यात्त्रयोदशाभ्यांचखंडमन्यच्चकारयेत् प्रस्तारेप
टितच्चेत्स्यात्स्वार्थप्रश्नेकृतंवदेत् १ प्रस्तारेयद्गृहेखंडप्रश्नस्तस्यगृहस्यच नोचेत्प्रस्तारकेखंडंपरार्थंचकृतंवदेत्।
२ शकुनेतस्यपद्गेहंप्रश्नंतस्यवदेत्किल मूकप्रश्नेप्रकारोयंप्रथमःपरिकीर्तितः ३ अधुनान्यप्रकारस्यविधिंव
क्ष्येसमासतः आद्यगृहांच्छोडशांतंगणयेच्छून्यराशिकम् ४ षोडशेनहृतेशेषेगेहेस्यान्मूकप्रश्नकेत्रयोदशे
चशक्रेचपंचवेदेचषोडशे ५ आद्यद्वित्रिचतुर्थेचगेहप्रश्नस्यसंस्थितिः मूकप्रश्नेद्वितीयोयंप्रकारःसमुदाहृ
तः ६ अन्यन्मतान्तरंवक्ष्येमूकप्रश्नेतृतीयकम् पंचेन्दु१५ विश्व१३ नंद९ इन्दु१ खंडाङ्कभागतःक्रमात् ७ अग्न्या
दिकेषुतत्वेषुचतुर्ष्वपिनिवेशयेत् भवेच्छकलमेकंवैत्वनेनैवक्रमेणच ८ आद्यद्वित्रितुरीयस्थशकलादग्नि।
भागतः द्वितीयंशकलंज्ञेयंपंच५वेद४द्वि२वसु८ गृह्यात ९ जलभागात्तृतीयंतुक्रमेणात्रितयंलिखेत् अष्टा८के
१२ खंडयोर्वायुंजलमिन्दुस्थखंडकात् १० वन्हिभागंषोडशस्यक्रमादग्न्यादिकेन्यसेत् एवंतुरीयखंडंचतृती
याग्रेलिखेद्बुधः ११ चतुर्भ्योहस्तमुत्पाद्यद्वाभ्यामेकंचकारयेत् ततखंडंयत्रगेहेस्यात्प्रश्नंतत्रवदेद्बुधः १२ ॥ १२

र.त. विश्वादिकेषु खंडेषु पूर्ववत्सथमास्तितः मूकप्रश्ने तृतीयोयं प्रकारः समुदाहृतः १३ अन्यत्प्रकारं वक्ष्यामि मूकप्रश्ने च
२६ तुर्थकम् नवाशारुद्रसूर्याणां ९।१०।११।१२ खंडानां वह्निभागतः १४ पूर्वक्रमेण शाकलं कारयेद्दैवचिंतकः त
तः वृहद्यत्र गेहे प्रश्नं तत्र वदेद्बुधः १५ सर्वेषां श्रेष्ठरूपं यत्पंचमः कथ्यतेधुना युग्मशून्ययुतं खंडं तुला १५ गेहे संदेव
हि १६ वेदरेखा वेदशून्यं कदाचित्तिथिगेहके ऊनशून्यं भवेन्नैव चेत्स्यात्तत्र भ्रमेणहि १७ तिथिगेहे जमाते चे
दुद्घाटनमथाचरेत पूर्वोक्तेनैव मार्गेण शून्यलाभस्य कारणात १८ आद्यशून्यं च मूकस्य द्वितीयं कार्यसिद्धये
तस्मात्पंचदशात्खंडाच्छून्ययुग्मं च चालयेत १९ पूर्वोक्तेनैव मार्गेण यत्नेन च स्थिरे गते ते खंडे च पृथक्स्थाप्य
ताभ्यामेकं च कारयेत् २० ततः खंडं यत्र प्रस्तारे प्रश्नं तत्र वदेद्बुधः नोचेत्प्रस्तारके तत्तु तदा च शकुनक्रमे २१ यत्र गे
हे स्थितं तत्त्वेत्प्रश्नं तत्रैव संस्थितम् मूकप्रश्नप्रकारोयं पंचमः परिकीर्तितः २२ पूर्वं च कथितं षष्ठं प्रश्नभेदस २६
मन्वितम् एवं प्रश्नो मूकसंज्ञः षट्प्रकारैर्निरूपितः २३ इति श्रीसनाढ्यकुलावतंसपरमसुखोपाध्यायकृते रमल
नवरत्ने मूकप्रश्नकथनं नाम सप्तमं रत्नम् ७ अथाष्टमं रत्नम् तत्र चौरादीनां नामकथनप्रकारः पूर्वं तु निश्चयं कृ
त्वा कति नामाक्षराणि च चौरादीनां ततः पश्चादक्षराणि च साधयेत् ॥ १ ॥ रमलं पातयेत्तत्र शाकलं रचये ॥ ०

त्सुधीः फरहाकुत्रगेहे स्याद्दारे तांश्च विलोकयेत् २ प्रथमे फरहा चेत्स्यात्तदा सप्ताक्षराणि च द्विवर्णा द्वितये ज्ञेयं त्रि
वर्णांश्च तृतीयके ३ चतुर्थे च चतुर्वर्णाः पंचमे पंचवर्णकम् षष्ठे च फरहा चेत्स्यात्तदा षड्वर्णकं भवेत् ४ सप्तमे सप्त
संख्याकमष्टमे च षडेव हि नवमे च तदा पंच दशमे चतुरक्षरम् ५ एकादशे त्रिवर्णाः स्याद्द्वादशे सप्तसंख्यकम् त्रयो
दशे च फरहा भवेद्द्यादि द्वितीयके ६ गृहे वै शकलं यत्स्यात्तस्याङ्कं मद्गृहेन च तदङ्कतुल्यवर्णाः स्यान्नाम्नि तत्र व
देत्सुधीः ७ चतुर्दशे चतुर्वर्णाः षोडशे पि तथैव च द्वित्र्यादिके गृहे चेत्स्याद्दलवच्छकलादृते ८ यदि प्रस्तारके
त्स्यात्तदा च प्रथमे गृहे शाकलं तस्य संख्याङ्कमङ्गदस्य मतेन च ९ तदङ्कतुल्यवर्णाश्च तस्य नाम्नि भवन्ति हि।
नाम्न्येवं वर्णासंख्या सा विद्वद्भिः परिकीर्तिता १० सर्वेषामक्षराणामानयनेन च विधिं ब्रुवे आद्य १ त्रयोदशा १३ भ्यां
च शाकलं कारयेत्सुधीः ११ प्रस्तारे यद्गृहे खंडं तत्तुल्यं चोर्ध्वपंक्तिके अंकं चैव ततस्तस्यान्यन्तस्य शाकलस्य च।
विज्ञहस्य मतेनाङ्क गेहस्य च तदङ्ककम् तिर्यक्क्रमेणादेयानि चक्रे वर्णाङ्ककेद्वयोः १२ अंकयोश्च तले यच्च वर्णं
तत्प्रथमाक्षरम् द्वितीयवर्णानयनेविधिं वक्ष्येति शोभनम् १४ चतुर्थे शाकलं यत्स्यात्तथा चैव चतुर्दशे अ
नयोर्योगतः कार्यं खंडं तस्य च पूर्ववत् १५ कर्तव्यं तेन यज्ज्ञातं वर्णं ज्ञेयं द्वितीयकम् उत्पन्नशकलं नास्ति य

स्तारेचेनराकथम १६ ऊर्द्धपंक्त्यागृहांकेनमार्गेणैवचलभ्यते तदोत्पन्नस्यखंडस्यवर्णविजदहे गृहे १७ शक
लस्याद्यप्रस्तारेविजदहस्यक्रमेणाच अंकाग्रात्स्थानदद्यंचन्यसेच्चक्रेचतीर्यके १८ उत्पन्नशकलस्याङ्कमू
र्द्धचक्रेचविन्यसेत द्वयोरधस्थयोर्वर्णाज्ञेयंतत्रसदाबुधैः १९ एवंसर्वत्रविज्ञेयंखंडप्रस्तारकेनचेत सप्तमा
न्निथिसंख्याद्यखंडमन्यच्चकारयेत पूर्वरीत्यात्तृतीयंतुवर्णाज्ञेयंविचक्षणैः दशमातषोडशान्तैकंकार्यंशकलमु
त्तमम २१ पूर्वोक्तेनैवमार्गेणवर्णाज्ञेयंचतुर्थकम पंचमस्यापिवर्णस्याऽऽनयनेचविधिर्भवे २२ प्रस्तारेविषमाणांच १।
३।५।७।९।११।१३।१५ खंडानांगणनंकुरु शून्यानिषोडशैनैवभागंदत्त्वाऽवशेषकम २३ प्रथमादिगृहेदेयंयत्र
स्यादवसानकम खंडंतस्यपुरारीत्याज्ञेयंवर्णाद्यपंचमम २४ केन्द्रस्य१।४।७।१० शकलानांचशून्यानिगण
येत्क्रमात रेखाश्चगणयेतत्ररेखायांचद्विसंख्यकम २५ शून्यंरेखाङ्कयोर्योगःकार्यस्तस्यचपूर्ववत पंचमासुर

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	गृहांकावर्णविज
००—०	०———	—०००	——०—	००००	००—०	—०——	———०	००——	०—००	—००—	——००	०००—	०—००	—०—०	———	वर्णविजदहेशकलक्रमः

वज्ज्ञेयंषष्ठवर्णमनीषिभिः
२६ भवेद्धसप्तमंस्या।
पिवर्णस्यचविधिः ॥

किलविम्बादीनां १३।१४।१५।१६ चखंडानां चतुर्णां गणयेत्तु खम् २७ तस्य पूर्वोक्तमार्गेण वर्णो लब्धश्च सप्तमम् ए
वंक्रमेणानाम्नश्चवर्णासंख्यांधियावदेत् २८ स्वबुद्ध्याकल्पयेत्तत्रवर्णान्मात्राश्चबुद्धिमान् एवंसर्वाणिवर्णानिदे
शज्ञातिवशेनच २९ नामानिकल्पयेद्विद्वान्यस्यकस्यापिवुद्धितः मुष्ट्यादिष्वपिवक्तव्यंतस्कारस्योपलक्षणम् ३०
शाकल्यपञ्चप्रस्तारेविज्ञहस्यक्रमेणच अथनामाक्षरनिष्कासनेउदाहरणम् रम्लपातितंमयातस्यप्रथमसंक
लनयोदशगृहस्यशकलेनगुणितंजातंउक्ता ≑ संज्ञकम् अयंवर्णोविज्ञहेक्रमेदशमगृहेस्थितः प्रस्तरस्यप्रस्ता
रेषष्ठगृहेसमागतः तस्माद्विज्ञहस्यगृहस्यसंख्याङ्क १० तिर्यक्पंक्तौपादतंप्रस्तारगृहस्य ६ संख्यांकंमूर्द्धपंक्तौ
दत्तंद्वयोरधस्थयोः कोष्ठेसकाराक्षरंप्राप्तंतस्मान्नाम्निप्रथमाक्षरः सकारः अथद्वितीयाक्षरस्योदाहरणम् त
स्यैवरमलस्यचतुर्थे ४ चतुर्दशा १४ भ्यांशकलाभ्यांजातमंकीशं ≑ अयंवर्णोविज्ञहेक्रमेऽष्टमगृहेस्थितः परंतु
प्रस्तारेऽङ्कीशंकुत्रापिनास्तिप्रस्तारेऽष्टमगृहेकञ्जुद्गखिलमष्टमेस्थितम् अयंवर्णोविज्ञहेनवमगृहेस्थितः त
स्मान्नवसंख्याङ्कंतिर्यक्पंक्तौदत्तंपूर्ववर्णोविज्ञहगृहस्याङ्कंमूर्द्धपंक्तौदत्तंद्वयोरधस्थकोष्ठेअकाराक्षरंप्राप्तंत
स्मान्नाम्निद्वितीयाक्षरोऽकारः अथतृतीयाक्षरस्योदाहरणम् सप्तमपंचदशगृहस्यशकलाभ्यांजातं ॥

स्व. २८

लस्थानं ≡ अयं वर्णावि
जदंकमे द्वितीयगृहे स्थि
तः प्रस्तारे तृतीयगृहे।
स्थितः तस्माद्वर्णाविज
ददगृहांकं २ तिर्यक्पं
क्त्यां दत्तं प्रस्तारगृहांक
२ गृहे पंक्त्यां दत्तेद्वयोर
धःस्यकोष्टे दकाराक्षरं।
प्राप्तं तस्मान्नाम्नि तृ
तीयाक्षरो दकारः एव
मन्येषामपि वर्णाना।

अलफ वें जीम दाल हे छोटी वाव ज़े हे बड़ी तोय ये काफ मकरजवाला मीम लाम नून सीन

अ१	व२	ज३	द४	ह५	व६	ज७	ह८	त्व९	य१०	क२०	ल३०	म४०	न५०	स६०	अ७०	१	अैन
व	ज	द	ह	व	ज	ह	त्व	य	क	ल	म	न	स	अ	फ८०	२	
ज	द	ह	व	ज	ह	त्व	य	क	ल	म	न	स	अं	फ	स९०	३	स्वाद
द	ह	व	ज	ह	त्व	य	क	ल	म	न	स	अ	फ	स	क१००	४	काफवडा
ह	व	ज	द	त्व	य	क	ल	म	न	स	अ	फ	स	क	र२००	५	
व	ज	ह	त्व	य	क	ल	म	न	स	अ	फ	स	क	र	श३००	६	शीनवडी
ज	ह	त्व	य	क	ल	म	न	स	अ	फ	स	क	र	श	त४००	७	
ह	त्व	य	क	ल	म	न	स	अ	फ	स	क	र	श	त	स५००	८	से
त्व	य	क	ल	म	न	स	अ	फ	स	क	र	श	त	स	ष६००	९	खे
य	क	ल	म	न	स	[illegible]	[illegible]	स	क	र	श	त	स	ष	य७००	१०	
क	ल	म	म	स	अ	[illegible]	स	क	र	श	त	स	ष	य	ज८००	११	ज़ाल
ल	म	न	स	अ	फ	स	क	र	श	त	स	ष	य	ज	ज्व९००	१२	ज़ाद
म	न	स	अ	फ	स	क	र	श	त	स	ष	य	ज	ज्व	ग९००	१३	ज़ोय
न	स	अ	फ	स	क	र	श	त	स	ष	य	ज	ज्व	ग	अ	१४	
स	अ	फ	स	क	र	श	त	स	ष	य	ज	ज्व	ग	अ	व१०००	१५	गैन
अ	फ	स	क	र	श	त	स	ष	य	ज	ज्व	ग	अ	व	ज	१६	

सुदाहरणं ज्ञेयम अथान्यमतान्तरं वक्ष्ये प्रत्यक्षेषु जनेषु च ज्ञानार्थं तस्करस्यापि रमलं कारयेत् सुधीः ३१ पूर्वोक्तेनैव
मार्गेण इन्द्रियविलावं च कारयेत् प्रस्तारं द्वितयं कृत्वा तत्र प्रश्नं विलोकयेत् ३२ जमातं यत्र गेहे स्यात् प्रस्तारे च द्वितीय
के तद्गृहे पूर्वप्रस्तारे दाखिलं साबितं भवेत् ३३ तदा जनसमूहेषु प्रत्यक्षेषु च विद्यते तस्करः स्वारिजे नास्ति मुक्त
ली चेत् तथा वदेत् ३४ एवं जनसमूहस्य द्विधा भागं चकारयेत् तद् द्वेहे शं पृथक् रम्लं कृत्वा प्रश्नं विलोकयेत् ३५ ए
वं पुनः पुनः कुर्याद्यावत्स्यादेकसंख्यकः द्वितीये रमले चैव जमातं षष्ठगं भवेत् ३६ अंकीशं च द्वितीये स्यादथवा दान
वमं गृहे नवमं षष्ठमे च प्रथमे प्रस्तारे यदि जायते ३७ तदा चोरः सुविज्ञेयो येन प्रश्नः कृतः किल एवं प्रत्यक्षरूपेषु
जनेषु चोरनिर्णयः ३८ अथान्यमतान्तरं वक्ष्ये प्रत्यक्षजनसंचये रमलं कारयेत्तत्र पूर्वोक्तेनैव वर्त्मना ३९ नकीहु
स्थयदि स्यान्तां खंडे प्रस्तारके खलु तदा जनसमूहेषु तस्करो वर्तते ध्रुवम् ४० नो चेत्तदा नास्ति चौरो द्वयोमध्ये यदा
स्तिचेत् एकोवलयुतश्चेत्स्यात्तदा चौरोपि वर्तते ४१ निर्बलेन च चौरः स्यात्तस्मिन् जनसमूहके एवं भागद्वयं कृत्वा।
ला जनानां च पृथक् पृथक् ४२ पूर्वोक्तेनैव मार्गेण पृथक् रम्लं चकारयेत् हुमरा चनकी खंडे स्यातां यत्रैव तस्करः
४३ एवं पुनः पुनः कुर्याद्यावदेको भवेन्नरः अथान्यप्रकारं वक्ष्यामि येन चोरः स्फुटो भवेत् ४४ सर्वेषां च जनानां वै स्वाये

र॰न॰ पंक्तिं निवेशयेत् रमलं हि ततः कृत्वा प्रश्नं तत्र विलोकयेत् ४५ पंचमे च तथा षष्ठे सप्तमे शकलं भवेत् अभावस्य मते तेनैव
२९ तेषां सम्यग् विचारयेत् ४६ त्रयाणां च तदैकं च पंक्त्यां चौरजनोपरि तदेकं स्थापयेत्तत्र दक्षहस्तात्क्रमेण च ४७ यस्यो
परि वसानस्याच्चौरं तं निश्चितं वदेत् मनुष्यादधिके केचित्प्रथमादिषु पुनः क्षिपेत् ४८ एवं बहुप्रकारेण तस्करस्य वि
निर्णये कथितं च मया सम्यक् दैवज्ञानां हिताय च ४९ इति श्रीसनाढ्यकुलावतंसपरमसुखोपाध्यायकृते रमल
नवरत्ने चौरादीनां कथनं नामाष्टमरत्नम् अथ नवमरत्नं तत्र वर्षफलविचारः अथ नवमरत्ने वर्षफलविचा
रः सुस्नातो हर्षसंयुक्तः सुवेशः स्थिरमानसः स्वेष्टदेवं हृदि ध्यात्वा स्वगुरून्मनसा स्मरन् १ मंत्रं पठेत्स नववारं मेषसं
क्रमणे रवौ दिवसः पूर्वभागे द्वौ पाशकौ क्षिपयेत्सुधीः २ समकृजन्मसंवे च पृष्ट्यां ये पत्रमानवाः तेषां च सुखदुःखानां
तथा देशे सुखासुखम् ३ अन्येषामनुजानां च तद्दिने वा व [illegible] दिने चान्यदिने शुभे वर्षस्य फलसिद्धये ४ पाश
कं पातयेत्तत्र प्रस्तारं कारयेद्बुधः द्विविधं फलमप्यत्र चिन्तयेद्दैवविन्नमः ५ तत्रादौ मानवानां च वर्षजन्यफलं ब्रुवे प्र
स्तारे प्रथमात्खंडाद्यायानं च फलं वदेत् ६ ततु धनादिभावानां शकलानां च योगतः शुभाशुभानां वशतः पुष्टिं हानिं च
निर्दिशेत् ७ अशुभेपि स्वगेहे च शकुनस्य क्रमेण वै तदापि वृद्धिं दद्यात्सबले च विशेषतः ८ तत्रापि खारिजादीनां २९

खंडानांचविचारतः स्वारिजेनिर्गमेनैवदाखिलेचागमेनच ९ स्वारिजेनसमंज्ञेयमुत्कलीवेफलंबुधैः साविते
दाखिलेतुल्यंफलंज्ञेयंविचक्षणैः १० पुनरुक्तिः शुभेस्यात्तेनतदातस्यशुभंभवेत् अशुभेत्वशुभंज्ञेयंमध्यमेचैवम
ध्यमम् ११ प्रथमादिगृहेभ्यश्चमासानपिविचिंतयेत् प्रथमेप्रथमंमासंद्वितीयेचद्वितीयकम् १२ एवंद्वादशगे
हेभ्योद्वादशानांफलंवदेत् शुभखंडेशुभंज्ञेयंपापखंडेत्वनिष्टकम् १३ मासखंडंशुभेगेहेपुनरुक्तंशुभंभवेत्
अशुभेत्वशुभंप्रोक्तंमध्यमेमध्यमंतथा १४ खंडाभ्यांशुभ[illegible]पापे[illegible]मुत्पन्नंचयदाभवेत् तदाशुभफलंज्ञेयमन्य
थाचाशुभंवदेत् १५ शुभाशुभाभ्यांमध्यंचफलंज्ञेयंविचक्षणैः मासखंडस्यतल्वस्यपुनरुक्तेः स्थलस्यच १६
तल्वस्यचभवेन्मैत्रीतदासर्वंशुभंवदेत् खंडस्यस्थानखंडस्यमैत्रीस्यात्त्वेतदाशुभम् १७ मासस्यशकलंयत्रगे
हेस्यात्पुनरुक्ततावाम् मासाद्वंगेहखंडाभ्यांशुभंचेत्स्यात्तदाशुभम् १८ अशुभेत्वशुभंज्ञेयंप्रस्तारेयद्गृहेभवेत् तद्दशायांचफ
लंज्ञेयमुत्पन्नशकलस्यच १९ यस्यमासस्यसास्यर्द्धंबलिष्ठंतत्सुखावहम् निर्बलेत्वशुभंजातंशुभाभ्यांचेत्तदाशु
भम् २० माससास्यर्द्धयोर्मैत्रीतदासर्वंशुभंवदेत् शत्रुत्वेत्वशुभंज्ञेयमुदासीनेचमध्यमम् २१ साक्षिखंडंशुभेगेहेपुन
रुक्तंयदाभवेत् तदाशुभफलंवाच्यमशुभेत्वशुभंवदेत् २२ पुनरुक्तिस्थतल्वस्यसाक्षिखंडस्यचेद्द्वयोः मैत्रीचेच्छुभमा

२न· देहस्थं शत्रुवेत्वस्त्रुभं वदेत् २३ विचारोयस्य खंडस्य नदीशस्य द्वितीयकं खंडं तस्य सरीकं च साक्षिरीत्या फलं वदेत्
३० २४ खंडस्य विपरीतं यत खंडं त्वस्याकशं भवेत तच्चच्छुभं शुभस्थाने तदा सर्वं शुभं वदेत २५ एवं मासफलं प्रोक्तम
धुना प्रोच्यते फलं दशायाः सूक्ष्मरूपेण तदर्थं सावितन्नुवे २६ पाशकोन्थस्य प्रस्ताराद्विम्बकमोयशत्रा १३।१०।११
१४ के खंडके थ चतुर्भिश्च प्रस्ताररचयेत्सुधीः २७ आद्यं १ विम्बेन १३ तुल्यं स्याद्द्वितीयं २ दशमेन १० च तृतीयं ३ ला।
भा ११ खंडेन चतुर्थेन ४ चतुर्दश १४ २८ तस्य सावितसंज्ञास्यात्प्रस्तारस्य दृशस्य च नो चेत्तदा पुनस्तस्माद्विम्बादिक
चतुष्टयम् २९ स्थापयेत्प्रथमस्थाने तेभ्यः प्रस्तारमाचरेत एवं पुनः पुनः कुर्याद्यावन्नस्याच्च सावितं ३० प्रस्तारष
ड्कादूर्ध्वं तत्सावितं नैव गच्छति प्रथमे सावितं चेत्स्यात्तदा [illegible]मस्त्रवप्रदम् ३१ सुखं ज्ञेयं द्वितीये पि धनं चैव तृतीय
के मध्यमं स्याच्चतुर्थे च पंचमे कष्टं भवेत् ३२ त्वतिकष्टकं [illegible]प्रस्तारे च यदा भवेत् स्थिरप्रस्तारकस्याङ्कसंख्या
भिर्वर्षसम्मितिम ३३ भजेच्चलब्धदिवसैः प्रस्ताराणां दशा भवेत् सा दशा २ विभि १२ र्भाज्या लब्धा सूक्ष्मदशास्मृ ३०
ता ३४ फलं त्वेकैकशः कले दशा सूक्ष्मानुसारतः पूर्वोक्तेनैव मार्गेण मासखंडस्य वर्त्मना ३५ आद्यप्रस्तारके ह्ये।
यमाद्यस्यैव दशाफलम् द्वितीयस्य द्वितीये तु तृतीयस्य तृतीयके ३६ एवं दशाफलं वाच्यं प्रस्तारे सावितक्रमे सा

र.त. वद्धांम्यहम् वृष्टिः स्वल्पातरा ज्ञेया चान्नस्यैव महर्घता ७९ जनानां बहुरोगाश्च काठिन्यं कार्यसिद्धये मेघाश्च व
३२ हवस्तत्र फलं तेषां न जायते ८० शत्रूणां कारणान्नैवोद्वेगः स्याद्भूमिपालकान् श्रेष्ठानां च जनानां च बहुकष्टं प्र
जायते ८१ कूर्मस्य पश्चिमे भागे फलं सर्वं भवेत् किल अन्यदेशसमं ज्ञेयं मंकीशस्य फलं बुधैः ८२ हुमरायदि
नत खंडं भवेत्तस्य फलं ध्रुवे स्वल्पवृष्टिर्भवेत्तत्र वाताधिक्यं तथा किल प्रवर्तन्ते तदा चौराः प्रबला निर्भयास्तथा
अन्यायमार्गगन्तारो भूपालोकेष्ववीर्यता ८४ चौरैर्धनक्षयं याति जनानां च क्षयो भवेत् सर्वकार्येषु काठिन्यं जना
नां च भवेद्ध्रुवम् ८५ लतावृक्षफलानां च वृद्धिर्भवति भूयसी जनानां बहुद्रव्याणां लाभश्चैव प्रजायते ८६ हर्षवृ
द्धिर्भवेत्तत्र कारुकाश्च सुखान्विताः अग्निकोणस्थदेशानां फलं ज्ञेयं विचक्षणैः ८७ वयाजारख्यं भवेद्यत्र फ
लं तत्र वदाम्यहम् सिद्ध्यन्ति शुभकार्याणि पुरुषाणां प्रवासिनां ८८ प्रवासकरणे सिद्धिर्बहुवृष्टिश्च जायते मिष्टा
न्नभोजनं चैव द्रव्याणां बहुवृद्धता ८९ अन्नस्य बहुवृद्धिः स्याद्राजानः सुखिनः सदा नीतिमार्गरता नित्यं विद्याशा ३२
स्त्रानुसारिणः ९० जलोपजीविनां वृद्धिर्लाभश्चैव भवेत्किल वायव्यदेशसंस्थानां फलं कर्मानुसारितः ९१ तुरु
नवाजिखंडस्य फलं सम्यग्वदाम्यहम् वृष्टिः स्वल्पतरा ज्ञेया व्यापारे हानिरेव च ९२ नृपदंडभयं चैव तस्करा।

२न॰ देशयं शत्रुनेत्वसुभं वदेत् २३ विचारोयस्य खंडस्य नदीशस्य द्वितीयकं खंडं तस्य सरीकं च साक्षिरीत्या फलं वदेत्
३० २४ खंडस्य विपरीतं यत् खंडं त्वस्याकशं भवेत् तच्च चद्धुभं शुभस्थानेतदा सर्वं शुभं वदेत् २५ एवं मासफलं प्रोक्तमा
युनां प्राच्यते फलं दशायाः सूक्ष्मरूपेण तदर्थं सावितं तु वै २६ पाशकोन्थस्य प्रस्ताराद्विस्वकर्मोयशत्र्या १।३।१०।११
१४ के खंडके थच चतुर्भिश्च प्रस्तारं रचयेत्सुधीः २७ आद्यं १ विस्वेन १३ तुल्यं स्याद्वितीयं २ दशमेन १० च तृतीयं ३ ला
भ ११ खंडेन चतुर्थं नवं ४ चतुर्दशं १४ २८ तस्य सावितसंज्ञा स्यात्प्रस्तारस्य दृशस्य च नो चेत्तदा पुनस्तस्माद्विस्वादिक
चतुष्टयम् २९ स्थापयेत्प्रथमस्थाने तेभ्यः प्रस्तारमाचरेत् एवं पुनः पुनः कुर्याद्यावत्तस्याच्च सावितं ३० प्रस्तारष
ट्कादूर्ध्वं तत्सावितं नैव गच्छति प्रथमे सावितं चेत्स्यात्तदा [illegible] प्रदम् ३१ सुखं ज्ञेयं द्वितीये पि धनं चैव तृतीय
के मध्यमं स्याच्चतुर्थे च पंचमे कष्टदं भवेत् ३२ अतिकष्टक[illegible] प्रस्तारे च यदा भवेत् स्थिरप्रस्तारकस्याङ्कसंख्या
भिर्वर्षसम्मितिम् ३३ भजेच्चलब्धादिवसैः प्रस्ताराणां दशा भवेत् सा दशा रविभिः १२ र्भाज्या लब्धा सूक्ष्मदशा स्मृ ३०
ता ३४ फलं त्वेकैकशः काले दशा सूक्ष्मानुसारतः पूर्वोक्तेन वमार्गेण मासखंडस्य वर्त्मना ३५ आद्यप्रस्तारके त्व
यमाद्यस्येव दशाफलम् द्वितीयस्य द्वितीये तु तृतीयस्य तृतीयके ३६ एवं दशाफलं वाच्यं प्रस्तारे सावितक्रमे सा

तेफलसिद्ध्यर्थंद्वितीयोविधिरुच्यते ३७ मासखंडदशाद्वाभ्यांखंडंजातंफलाद्वयम् तत्खंडवशतोवाच्यंफलं
सूक्ष्मंदशात्मके ३८ तच्चेच्छुभंशुभंगेहेपतितंबलसंयुतं तदाशुभफलंवाच्यमन्यथात्वशुभंवदेत् ३९ फलंगे
हानुसारेणदेहवित्तादिनुक्रमात् स्वारिजादिकमार्गेणसूक्ष्मदृष्ट्याविचारयेत् ४० अथान्यत्संप्रवक्ष्यामिसामा
न्यंसर्वगोचरं तथासर्वजनानांचफलंमासेन्दिवत्सरे ४१ समाश्रितोयदुद्देशः फलंतस्यैवसंवदेत् रमलंपा
तयेत्तत्रप्रस्तारंकारयेत्सुधीः ४२ सावित्तंचपुनस्तस्यकुर्यात्पूर्वोदितक्रमात् सावित्ताच्चैवप्रस्तारात्प्रथमेनत्र
योदशम् ४३ गुणयेद्यत्समुत्पन्नंस्थापयेत्तत्पृथक्स्थले चतुर्थस्थेनखंडेनगुणयेच्चचतुर्दशम् ४४ तत्पृथक्स्थंपु
नः स्थाप्यतिथिखंडेनगेनच पृथक्स्थंदशमस्थेनषोडशंगुणयेत्तदा ४५ एवंचत्वारिखंडानितेभ्यःखंडद्वयंकुरु
द्वाभ्यामेकंसमुत्पाद्यतस्माद्वर्षफलंवदेत् ४६ यदिमासफलानांचज्ञातुमिच्छास्तिचेत्तदा प्रस्तारात्सावित्ताद्वा
निचत्वारिंशकलानिवै ४७ तेभ्यःप्रस्तारकंकुर्यात्तस्मात्पूर्वोक्तवर्त्मना कुर्याच्चत्वारिखंडानितेभ्यःखंडद्वयंतथा ४८
द्वाभ्यामेकंचतत्खंडंज्ञेयंप्रथममासकम् आद्यमासस्यप्रस्तारात्खंडंमासद्वितीयकम् ४९ द्वितीयाच्चतृतीयंतुतृती
याच्चचतुर्थकम् एवंद्वादशमासानांखंडानिरचयेत्सुधीः ५० तेभ्यःफलंचमासानांवक्ष्यमाणंवदेद्बुधः यदिप्रतिदिने।

र.न. ज्ञातुंफलेच्छा चेत्तदा शृणु ५१ आद्यमासस्य प्रस्ताराज्ज्ञातं खंडचतुष्टयम् पूर्वोक्तेनैव मार्गेण तेभ्यः प्रस्तारकं कु
३१ रु ५२ आद्यमासदिनस्यैषः प्रकारः कथितो बुधैः तस्मात्पूर्वोक्तमार्गेण खंडमेकं च साधयेत् ५३ तत्खंडं तद्दि
नस्यैव ज्ञेयं तस्मात्फलं वदेत् प्रथमाच्च द्वितीयस्य तृतीयस्य द्वितीयकात् ५४ तृतीयाच्च चतुर्थस्याप्येवं कुर्या
न्निरंतरम् त्रिंशत्संख्यं प्रतिदिने मासे च प्रथमे फलम् ५५ एवं द्वितीयमासाद्यदिनानि च द्वितीयके तृतीयाच्च तृ
तीयस्य दिनानां फलमीरयेत् ५६ एवं द्वादशमासेषु दिनानां शकलानि च कार्याणि च फलान्येभ्यो वक्ष्ये खं
डानुसारतः ५७ लत्यानं यदि खंडं स्यात् फलं तस्य वदाम्यहम् पूर्वशास्त्रानुसारेण स्वबुद्धेः कौशलेन च ५८ जनाः
कुशलिनः सर्वे शुभकर्मरताः सदा कृष्यामन्नसमृद्धिः स्यादीतेः स्वल्पभयं भवेत् ५९ चतुष्पदात्तथा दासात् किंचि
त्कष्टं भवेद्ध्रुवम् फलमीशानदिक्स्थानां देशानां कूर्मरूपतः ६० केतुहाखिलखंडं तत्त दातस्य फलं वदेत् व्या
पारे बहुलाभः स्यात्पुण्ये चैव मतिर्भवेत् ६१ फलान्यमृततुल्यानि वृक्षे संति बहूनि च भक्षणं च भवेत्तेषां लो ३१
कानां च सुखं भवेत् ६२ पदार्थस्यान्नस्यैव वृद्धिर्भवति भूयसी राजानः सुखरूपाः स्युर्नीतिमार्गरता तथा
६३ प्रजानां पालने प्रीतिः संसारस्य स्थितिर्भवेत् स्वास्थ्यं च निर्भयं पूर्वदिशि स्यात् कूर्मसाधनात् ॥ ६४ ॥ क

कुलवारिजखंडे तत्र दात तस्य फलं ब्रुवे ततोद्विग्नमनाः सर्वे जनावृष्टिश्च भूरिशः ६८ चोष्मत्वमतिशीघ्रमतौ नृप
सर्वन्यायप्रवर्तिनः गृहे गृहे च कलहः युद्धं चैव परस्परम् नीचानां प्रबलत्वं च चौरादीनां तथैव च जलाग्निभ्यो हि द
व्यसनाशो भवति भूरिशः देशकानां च वृद्धिः स्याद् अनायासान्मृतिर्भवेत् देशेषु नैर्ऋतस्थेषु फलं तत्र तथैव च ६९
यदि तत्र च जमातस्यात् तदा तस्य फलं वदेत् सर्वेषां च पदार्थानां वृद्धिर्भवति भूयसी नीतिमार्गरताः सर्वे जनाश्च सु
खसंयुताः किंचित् श्लेष्मविकारस्य भयं भवति देहिनाम् ७० उत्तरस्थेषु देशेषु वरुणास्य च गोचरे फलं तथैव
विज्ञेयं जमातस्य स्मृतं बुधैः ७१ यदि तत्र फरहा चेत्स्यात्फलं तस्य वदाम्यहम् धनानां च भवेद्वृद्धिर्मंगलं च गृहे गृहे
७२ प्रजानां सुखवृद्धिः स्यान्महती सन्ततिर्भवेत् अन्नादीनां समर्घः स्यात् मध्ये मध्ये महर्घकम् ७३ नृपाणां च
द्वकार्ये च काले वृष्टिर्भवेत्किल रत्नपरीक्षकानां च वृद्धिर्जारस्य वृद्धिता ७४ काबुले रूमदेशे च मिश्रदेशादिषु
भूम फलं तथैव विज्ञेयं यदुक्तं फरहाभिधे ७५ उक्तास्यादि यदि तत्र खंडे तदा स्याच्च महर्घता जनानां बहवो रोगास्तथो
द्विग्नमना नराः ७६ स्वल्पवृष्टिर्भवेत्तत्र बहुवातश्च जायते नृपान्यायरताः सर्वे दासादीनां सुपद्रवः ७७ मध्यदे
शस्य राजानां भवंति बलशालिनः मध्यदेशे फलं ज्ञेयं तथा पश्चिमदेशके ७८ अंकीशायदि तत्र खंडे फलं तस्य ॥ ०

र.त. वदाम्यहम् वृष्टिः स्वल्पातराज्ञेयाचान्नस्यैवमहर्घता ७९ जनानांबहुरोगाश्च काठिन्यंकार्यसिद्धये मेघाश्च व
३२ हवस्तत्रफलंतेषांनजायते ८० शत्रूणांकारणेनैवोद्वेगः स्याद्भूमिपालकान् श्रेष्ठानांचजनानांचबहुकष्टंप्र
जायते ८१ कूर्मस्यपश्चिमेभागेफलंसर्वंभवेत् किल अन्यदेशेसमंज्ञेयमंकीशस्यफलंबुधैः ८२ हुमरायदि
नतखंडंभवेत्तस्यफलंब्रुवे स्वल्पवृष्टिर्भवेत्तत्रवाताधिक्यंतथाकिल प्रवर्तन्तेतदाचौराः प्रबलानिर्भयास्तथा
अन्यायमार्गगंतारोभूपालोकेप्रवीयता ८४ चौरैर्धनक्षयंयातिजनानांचक्षयोभवेत् सर्वकार्येषुकाठिन्यंजना
नांचभवेद्ध्रुवम् ८५ लतावृक्षफलानांचवृद्धिर्भवतिभूयसी जनानांबहुद्रव्याणांलाभश्चैवप्रजायते ८६ हर्षवृ
द्धिर्भवेत्तत्रकारुकाश्चसुखान्विताः अग्निकोणस्थदेशानांफलंज्ञेयंविचक्षणैः ८७ वयाजारव्यंभवेद्यत्रफ
लंतत्रवदाम्यहम् सिद्ध्यंतिशुभकार्याणिपुरुषाणांप्रवासिनां ८८ प्रवासकरणेसिद्धिर्बहुवृष्टिश्चजायते मिष्टा
न्नभोजनंचैवद्रव्याणांबहुवृद्धता ८९ अल्पस्यबहुवृद्धिः स्याद्राजानः सुखिनः सदा नीतिमार्गरतानित्यंविद्याशा ३२
स्त्रानुसारिणः ९० जलोपजीविनांवृद्धिर्लाभश्चैवभवेत्किल वायव्यदेशसंस्थानांफलंकर्मानुसारितः ९१ कुरु
नवाजिरखंडस्यफलंसम्यग्वदाम्यहम् वृष्टिः स्वल्पतराज्ञेयाव्यापारेहानिरेवच ९२ नृपदंडभयंचैवतस्करा।

३३ णांसुखंभवेत् अन्तरिक्षस्यमध्यस्थंनायोश्वैवकठोरता ९३ जलेमज्जंतिनौकाश्चजनानांचभयंभवेत् पूर्वदि।
कस्थाश्वराजानोभवंतिबलशालिनः ९४ प्रजानांरोगवृद्धिः स्यात्नैशापुरनिवासिनाम् तथावोखारदेशानां
सनस्कंदनिवासिनाम् ९५ फलंहिप्रबलंज्ञेयमन्यदेशेतथाल्पकम् तुरुतुत्वारिजखंडस्यफलंज्ञेयंविचक्षणेः
९६ तुरुतुहारितिलखंडेतत्फलंतस्यवदाम्यहम् जनानांसुखवृद्धिः स्यात्तथाहर्षाधिकोभवेत् ९७ अन्नादीनांस
मर्घत्वंनिर्भयत्वंतरेषुच राजानोनीतियुक्तास्युर्जनानांचधनंबहु ९८ वृष्टिश्चसुखरूपास्यात्कालेकालेप्रवर्षे
ति तरवोमिष्टफलदाश्छायासौगंधिकान्विताः ९९ कारुकाणांसुखंज्ञेयंसर्वेधर्मरताजनाः राष्ट्रंचनिर्भयंज्ञेयंस
स्यवृद्धिसुखान्वितम् १०० तुरुष्कस्थानदेशेषुतथानैशापुरेषुच समस्कंदेभवेत्दुःखंसल्पंस्यादन्यदेशके १०१
अनवरखारिजंखंडयदिस्यात्तत्फलंध्रुवे सेवायांस्वल्पलाभः स्यादल्पवृष्टिर्भवेत्तदा १०२ कूपनद्यांस्वल्पजलं
गीताधिकंपतयोऽस्मता बहुवायुः प्रवहतिजलेनौकाचमज्जति १०३ उष्णेनवभवेद्रोगः काठिन्यस्त्वातिगर्हितः प्र
जामुपरिक्रोधोनृपस्यबहुलोभवेत् बहून्युपद्रवाणिसुदेशेग्रामेपुरेषुच मध्यदेशेविशेषेणाल्पाघादीनांभयंभवे
कोखंडंभवेत्तत्रफलंतस्यवदाम्यहम् स्वल्पवृष्टिर्भवेतत्रपरंतुबहुशब्दकृत् १०६ विद्युत्पाताशनीनां

सं॰त॰ वदाम्य[illegible]त्रप्रजायते॥ चौरादयोवधक राः प्रजायन्तेत्वनल्पकाः १०७ स्वास्थ्याभावोनराणांच्चैनैरोग्य
३२ स्वस्थ[illegible]नवृद्धिता अन्नादीनांसमर्घस्यात्नीतिज्ञान्नृपाः खलु १०८ नृपाणांशत्रुवृद्धिः स्यात्तेनोद्विग्नम
ज भवेत् तुरुष्कस्थानदेशेषु जंगवालेफलमिदम् १०९ अतवेदाखिलखंडपदितत्रफलंवदेत् जनानाम
तिहर्षः स्याद्गेहेगेहेचमंगलम् ११० बहुवृष्टिर्भवेत्तत्रमहीचैकार्णवाभवेत् नृपानीतियुतास्तत्रसमर्घंत्वभवेत्कि
ल १११ फलान्यमृततुल्यानितरवः सुफलानिचं धनानांबहुवृद्धिः स्याद्विवाहश्चगृहेगृहे ११२ रूमदेशेतथासामे
फलंतत्रविशेषतः खंडमिज्जतमारब्धंचेद्यदितत्रफलंशृणु ११३ जनानांचातिहर्षः स्याच्छुभकर्मसविस्तरा
लेखकमेरतानांचामात्यानामतिवृद्धिकृत् ११४ भूपतीनांचसाम्यंस्यात्स्वाधीनानांचकष्टकृत् सुगंधिद्रव्यस्यत
थारत्नानामतिवृद्धिता ११५ अन्नादीनांसमर्घस्याज्जनानांद्रव्यलाभकृत् उत्तरदिक्स्थदेशेषुविशेषेणफलंवदेत् ११६
नरिखापदितत खंडफलंतस्यवदाम्यहम् पूर्वदेशेमहावृष्टिर्वायुरपिचतादृशः ११७ जनाः सर्वत्रहृष्टाः स्युः पिशु ३२
नानांचलाभकृत् हूनानामन्नतयुजांवृद्धिर्भवतिनिश्चितम् ११८ भूमिकंपोभवेत्त्वापिगणकानांचवृद्धिकृत् फल
वायव्यदिग्भागेविशेषेणप्रजायते ११९ मयासंवत्सरस्येदंफलंसम्यक्प्रकीर्तितम् पूर्वाचार्यानुसारेणस्वबुद्धेः कौश

रत्न
१४

लादपि १२० एवंप्रोक्तंरम्लशास्त्रस्यसारंसर्वैषांवैब्राह्मणानांहितार्थम् स्वल्पंसौम्यंशीघ्रबोधंललभ्यंतस्माद्विद्वै।
रक्षणीयंप्रयत्नात् १२१ रम्लाम्भोधेर्हियत्सारंसारात्सारतरम्मया नवरत्नस्वरूपेणाघनीकृत्यप्रकीर्तितम् १२२
नवरत्नस्यरक्षार्थंपरमाद्यसुखाभिधः प्रार्थयेसर्वविदुषांक्षमध्वमपराधकम् १२३ यद्यत्रकुत्रक्वतेवास्यादधिकं
यत्रकुत्रचित् रागमुत्सृज्यतत्सर्वंनिर्मलंकुरुतादरात् १२४ नगरसवसुचन्द्रे १८६७ वत्सरेविक्रमार्कात्तनपा।
तिथिरसचन्द्रेफाल्गुणेशुक्लपक्षेकृतमिहपरिपूर्णंक्ष्माधरादेर्बुधानांहितमपि गिरिलक्ष्मेर्वाटिकायांशि।
वाद्यम् १२५ सीतारामस्यपुत्रेणानूपादेव्याःसुतेनच परमसुखेनशिक्षार्थंग्रथितंनवरत्नकम् १२६ इतिश्री ३४
…ताद्यवुलावतंसपरमसुखोपाध्यायकृतेरम्लनवरत्नेवर्षफलकथनंनाममनवमंरत्नंसमाप्तम् ॥ शुभम्भूयात्

संस्कृत भाषा
लिथोग्राफ
Size - 30 × 12·5 Cm

स्त- वदाम्ब
२२ हवम
ज

श्रीकाशीविश्वनाथपुरीमेढुंढराजगणेशकेपासरमलनवरत्न अतिमुद्रकरिके छापागया ॥ यंत्रसिद्धविनायकं दशदिशामन्तंगनं श्रीमतां काश्यां राजतिएजितेनविदुषाश्रीदाउनाकारितं ॥ छोणीमण्डलमण्डनेनयशशाप्रश्नंददद्भामलम ॥ नत्रैदंनवरत्नमचमनसस्तांशोध्यसंमुद्रितम ॥ समाप्तं संवत १९३५